...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...ССС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 264 (1864)
НОЯБРИИН 6
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Социалистическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгты, эсэгэ ороной ба хилын саадахи наука болон техникын туйлалтануудые, предприятинуудай түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгты! Үйлэдбэриин процессүүдые механизацилгын ба автоматизацилгын хэмжээе али болохоор дээшэлүүлэгты! Ажалай бүтээсые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхын түлөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэгты!

(Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

...рүү дүй дүршэл—техническэ ...эбжэлтын шухала асуудал

...ПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленум ...алистическэ промышленностиие ...адань хүгжөөхэ, техническэ ...элтэ туйлаха талаар тон ехэ зо... табяа. Оронойимнай промыш...а предприятинуудай хүдэлмэри..., инженерно-техническэ хүдэл...лэгшэд парти, правительствын...нэ хүндэтэ зорилгые ажалай ...э дэбжэлтэтэйгээр угтан абаа. ...редприятинуудай коллективүүд ...аадахи табанжэлэй түсэбые зо...одоо үйлэдбэри дээрээ шэнэ тех...ки ба техникэ үргэнөөр хэрэглэ...бадалда онсо анхарал хандуу... Ажалай эмхидхэлые зүбөөр та...а шадаһан предприятиин хүдэл...шэд тус асуудалые бодото дээ... бэелүүлжэ эхилэнхэй. Тиин бү... арга боломжонуудаа дүүрэнээр ...лахын түлөө шанга тэмсэл ...лна.

...ромышленностиие хүгжөөлгөөр ...һан амжалтаяа зүбөөр сэгнэ... хүдэлмэридөө байһан дутагдал...дые тодоор элирүүлээд, тэдэнээ ...өөр усадхаха хэрэгтэй гэжэ пар...а Центральна Комитедэй июль... Пленумэй шиидхэбэри соо зааг.... Тиимэһээ энэ эрилтые заата... дүүргэхын түлөө партийна, со...кэ, профсоюзна, комсомольско ...низацинууд, промышленностиин ...ы хүтэлбэрилэгшэд шууд сэхээр ...эхэ ёһотой.

...оциалистическэ промышленно...ин хүдэлмэришэд техническэ дэб...лтээр түрүүшын алхамуудые хэ... эхилээ. Тусхайлбал, ажалай тү...шүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл ...өөр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. ...н түрүүшүүл ажалдаа творче...р хандан, барижа байһан зэр ...эгүүдээ шэнэдхэн хубилгажа, ...лмэриин хуушан нормые хэдэн ...н ахиха арга олоно. Жэшээнь, ... доторнай сууда гараһан соло... токарь нүхэр Колесовой хүдэл...иин дүй дүршэлые олон заво...та хэрэглэн, түмэр отололго ...э ажалай бүтээсые ехээр дээшэ...лнэ.

...анай республикын предприяти...та ажалай үндэр бүтээсэ туй...аг новаторнууд ниилээд олон. ...д тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүр...ые бүгэдын шадабари болгохын ...өө тэмсэл мүнөө дээрээ тон һу...э ябуулагдана. Партиин райко...д техническэ дэбжэлтын асуу...нуудые үшөөл ханалтагүйгөөр. ...дхэнэ, предприятинуудай үйлэд...дэ түрүү дүй дүршэл, шэнэ тех...оги хэрэглэхэ талаар эмхидхэлэй ...элмэри муугаар үнгэргэнэ. Па...озо-вагонно завод ехэ хүсэн дээ...үмэрые түргөөр отолхо дүй дүр... үргэнөөр хэрэглэжэ шадаха аад, ...үсөөхэн станок тус аргаар хү...энэ.

...алаагдаагүй түмэрөөр деталь бү...эдэ штамповалга хэрэглэхэ яба... ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ...лл арьбалха талаар һайн аша ... харуулна. Гэбэшье, республи...най ехэнүүд предприятинуудта ... үнэтэ арга үшөөл һулаар дэлгэ...лэгдэнэ. Түмэр замай паровозно, ...онно депонуудай ба бусад заво...дай инженерно-техническэ хүдэл...лэгшэд тэрэ аргые халан аба... тулада үүсхэл оролдолго гарга...й шахуу. Һүүлэй үедэ Улан...н судна заһабарилгын заводой ...арнууд нүхэд Федотов, Букин гэгшэд уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхал зохёожо, юрын токарна station...

гэгшэд уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхал зохёожо, юрын токарна станогой бүтээсые горьтойгоор дээшэлүүлһэн байна. Энээниие бэшэ предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Леспромхозууд республикымнай промышленностиин ехэхэн хубиие эзэлнэ. Үшар иимэһээ модо бэлэдхэлэй предприятинуудай үйлэдбэридэ түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи үргэнөөр хэрэглэн, техническэ дэбжэлтын асуудалнуудые шиидхэхэ тон шухала. Гэбэшье, олонхи леспромхозуудта мүнөө болотор цикличностиин график, отологдоһон модые ута зандань шэрэхэ түрүү арганууд удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Баргажанай, Итанцын, леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө үедэ промышленностиин урда парти, правительстваар табигдаһан тон харюусалгатай зорилгые үшөө хүсэд мэдэрээгүй байһаар. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэдэнэй шанга тэмсэл ябуулдаггүй дээрэһээнь леспромхозуудынь гээгдэлһээ гаранагүй, һара, квартал бүхэндэ гүрэндөө барилгын модо дутуугаар үгэнэ.

Баруун-Тарбагатайн леспромхозой хүдэлмэришэдые ээлжээгээр амаруулаад, воскресениин үдэр ажалаа байлгангүйгөөр ябуулдаг арга шадамараар хэрэглэжэ, һара бүриингөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ эхилһэниинь һайшаалтай байна. Техническэ дэбжэлтын асуудалые шиидхэжэ, ажалайнгаа бүтээсые саашадань дээшэлүүлхын түлөө леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шангаар тэмсэхэ ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленум промышленность дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха зорилгоор наука ба техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхые эриһэн байна. Тиимэһээ предприятинууд хоорондоо нягта холбоо барисаатайгаар хүдэлмэриилжэ, шэнэ технологи нэбтэрүүлгээр бэе бэеынгээ дүй дүршэлые халан абалсаха ба хамтынгаа хүсөөр техникын шэнэ туйлалтые хэрэглэхэ уялгатай. Гадна, предприяти бүхэндэ түрүү дүй дүршэл шудалха техническэ тусхай һуралсал эмхидхэжэ, тэрээндэ хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулха тон шухала.

Партиин табиһан энэ харюусалга ехэтэй хэрэгые амжалтатайгаар бэелүүлгэ партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай хүдэлмэриһөө гол түлэб дулдыдаха байна. Техническэ шэнэ туйлалтануудта һаад ушаруулха, хуушаржа хэрэггүй болоһон юумэнһээ хахасаха дурагүй ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажалай новаторнуудай, уралан нарижуулагшадай, конструкторнуудай зүбшэл, дурадхалнуудта анхаралтайгаар хандажа, тэдэнэй творческо хүдэлмэридэнь саг үргэлжэ туһалха ёһотой. КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ бүхы хүдэлмэришэдые эдэбхи ехэтэйгээр хабаадуулжа, техническэ дэбжэлтын асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ гээшэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай гол шухала зорилго мүн.

Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну Москваһаа мордобо

Арюун һайхан хүсэлтэйгөөр советскэ орондо айлшаар ерэһэн Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну СССР дотор хоёр недели аяншалһанай һүүлээр Хельсинки ошохоор ноябриин 4-дэ Москваһаа мордобо. Тэрээнтэй хамта тэрэнэй һамган До Мья И болон Премьер-Министртэй ябалсаһан бусад хүнүүд мордолсоо.

Центральна аэродром Бирманскэ Союзай ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Премьер-Министр У Нуе үдэшэхын тулада Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, А. Б. Аристов, П. Н. Поспелов, Д. Т. Шепилов, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. М. Пузанов, СССР-эй Министрнүүд П. Я. Антропов, К. П. Горшенин, М. А. Евсеенко, В. П. Елютин, В. Г. Жаворонков, В. П. Зотов, И. Г. Кабанов, М. Д. Ковригина, Л. Г. Корниец, Ф. Г. Логинов, Н. Н. Миротворцев, Н. А. Михайлов, Г. М. Орлов, П. И. Паршин, К. Д. Петухов, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, Экономическа холбооной хэрэгүүдые эрхилхэ Главна управлениин начальник К. И. Коваль, Советскэ Союзай Маршал И. Х. Баграмян, авиациин Главна Маршал П. Ф. Жигарев, армиин генерал И. А. Серов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшонор Е. А. Зорин, Н. Т. Федоренко, Моссоведэй Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. А. Яснов, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова, СССР-һээ Бирмадэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Д. Щиборин, СССР-эй МИД-эй Зүүн-Урда Азиин таһагые даагша Б. М. Волков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Протоколой начальник Е. А. Тарабрин, СССР-эй МИД-эй Протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, Москва городой комендант генерал-майор И. С. Колесников ерэһэн байна.

Премьер-Министр У Нуе советскэ столицын ажалшадай түлөөлэгшэд, советскэ болон гадаадын журналистнар, СССР дотор айлшалжа байгаа бирманскэ журналистнууд тэрэшэлэн үдэшэлсөө.

Бирмаһээ СССР-тэ байгаа Посольствын хүдэлмэрилэгшэд Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Монг Он түрүүтэйгээр, мүн Москвада байгаа дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудые толгойлогшонор, эд бараа худалдан абахаяа ерэһэн Бирмын хангалгын министр Бо Мин Гаунг түрүүтэй Бирманскэ правительственна миссиин гэшүүд аэродром дээрэ байлсаба.

Премьер-Министр У Нуе тэрээнтэй СССР дотор хамта ябалсаһан Бирмаһээ Хитадай Арадай Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Хла Маунг, Бирмаһээ Великобританида байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Чин ба тэрэнэй һамган г-жа Чин гэгшэд мүн тэрэшэлэн үдэшэлсэбэ.

У Нуе үдэшэхэ үедэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан, Бирманскэ Союзай ба СССР-эй Гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

... Бирманскэ правительствые толгойлогшо Советскэ гүрэнэй ба олониитын ажал-ябуулагшадта, Москвагай ажалшадта, дипломатическа корпусой гэшүүдтэ мэндэ һайниие хүсэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин микрофоной дэргэдэ ошоод, иимэ үгэ хэлэбэ:

Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэһэн үгэ

Господин Премьер-Министр!

Танай ба Тантай хамта ябалсаһан хүнүүдэй Москваһаа мордохоёо байһан энэ үедэ, манай орондо ерэһээрээ бидэнэй сэдьхэлые гүнзэгыгөөр хангаат гэжэ Советскэ правительствын үмэнэһөө Танда үшөө дахин мэдүүлхые хүсэнэб.

Господин Премьер-Министр, арюун һайхан хүсэлтэйгөөр Танай айлшалжа ерэһэн ябадал хадаа манай оронуудай бэе бэеһээ холошье һаань, тэдээнэй хоорондо хани ёһоной харилсаан ба уласхоорондын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудай талаар нягтаар харилсан ажаллалга бэелүүлэгдэжэ болохоһоо байтагай, бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ эли тодоор харуулба. Советскэ Союз Бирма хоёрой хоорондын харилсаан хадаа бэе бэеэ хүндэлэлсэдэг, эб найрамдал дэмжэхые, бүхы арадуудай аюулгүй байдалай хангагдахые хүсэжэ байдаг тэгшэ эрхэтэй ба бэеэ даанхай оронуудай харилсаан мүн гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хүсэлтэйб.

Советскэ Союзда Танай ерэһэнэй һүүлээр манай оронуудай бэе бэеэ бүри ехээр ойлголсодог болохо байһандань, тиихэдэ экономическа ба культурна харилсан ажаллалгынь саашадаа хүгжэхэ байһандань ажаг һэжэг байхагүй. Энээниие хүсэжэ байһан бидэнэрэй хүсэл хадаа хани ёһоной ба үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда үнгэрһэн бидэнэрэй хөөрэлдөөнүүд болон уулзалгануудай үрэ дүн боложо, мүнөөдэр толилогдоһон Хамтымнай Мэдүүлгэ дотор харуулагдаа.

СССР дотор ябаха зуураа, Та, господин Премьер-Министр, манай ороной элдэб республикануудай советскэ хүнүүдэй ажабайдалтай ба ажалтай танилсаха арга боломжотой байбат. Сагайнгаа дутамаг дээрэһээ Советскэ Союзай бусад газар нютагуудаар ябаха аргагүй байһандатнай ехээр халагланабди, тэдэ газар нютагуудай хүн зон Таниие мүн лэ баяртайгаар угтаха һэн. Аяншалжа ябаха үедөө советскэ арад тушаа Танай нэгэнтэ бэшэ харуулһан талархалай ба хани барисаанай мэдэрэлтнай бидэнэрэй бултанаймнай сэдьхэлые ехээр доһолгоһон ба баярлуулһан байна.

Москвада бидэнэрэй хоорондо байгуулагдаһан холбоомнай нэгэ хэды сагай үнгэрөөд байхада Танай орон дотор нүхэр Н. С. Хрущев, Та бидэ гурбанай хоорондо үргэлжэлүүлэгдэхэ байһандань би баяртайб.

Саашадаа амжалтатайгаар аяншалаад, эхэ орондоо һайн хүрэхыетнай, господин Премьер-Министр, Танда, Тантай хамта ябалсагшадта бидэнэр булта хүсэнэбди.

Советскэ правительствын үмэнэһөө, манай арадай үмэнэһөө Бирмын арадуудта хани ёһоной амар мэндые, өөрынгөө гүрэнэй аша туһын тулада хэжэ байһан ажалдаа амжалта туйлаха хүсэлые дамжуулхыетнай гуйнаб.

Замдаа һайн ябагты, господин Премьер-Министр!

Түргэнөөр уулзатараа!

• • •

Удаань Бирмын Премьер-Министр У Ну үгэ хэлээ.

Премьер-Министр У НУГАЙ хэлэһэн үгэ

— Хаанашье ошоходомнай намайе, минии һамгые, минии миссиин гэшүүдые Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй ба арадуудай хаа хаанагүй баяртайгаар, тон халуунаар угтаһанайнь түлөө минии сэдьхэлни баясхалангаар халиихай байна. Үнэндөө бидэнэр энэ агууехэ орон дотор олон мянган миль ябажа, хэдэ хэдэн республикануудта хүрэһэн байнабди. Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд болон арадуудай зүгһөө бидэндэ халуунаар ба баяртайгаар хандаһан ябадал тон шахардуу программатай ябаашье һаамнай бидэнэрые бүхы аяншалгымнай үедэ дэмжэһэн байна.

Советскэ арад бидэнэрые һайн ханинарнай гэжэ тоолодогынь би мэдэрнэб. Тэрэ хадаа бидэнэрые хүндэтэ түрэл садамнай гэжэ харана, бидэнэр тушаа харуулһан талархал болон һайн һайхан хүсэлынь эгээ ехээр һанаашаһаамнай үлүү гараа. Манай аяншалгын дан богони байһанда нээрээһээ гэмшэжэ байһанаа хаа хаанагүй мэдүүлээ.

Энэ хүндэшэ орондо тон таатай һайнаар айлшалһанаа би хододоо һайн һайханаар һанажа ябахаб, тиин манай оронуудай хоорондын хани ёһоной холбоое бэхижүүлхэ тушаа ходоо оролдолго гаргахаб гэжэ Таанарые найдуулхыемни зүбшөөгыт.

Советско-бирманскэ хани барисаан мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!

х х .

...Бирманскэ айлшад, Советскэ правительствын ба Коммунистическэ партиин хүтэлбэрилэгшэд самолёт тээшэ ошоно. Бирмын түлөөлэгшэдтэ пионернууд баглаа сэсэгүүдые барюулна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Премьер-Министр У Нугай гарые хани ёһоор барина, тэрээнэй һамгые, У Нутай ябалсаһан хүнүүдые үдэшэнэ. Мордогшодые мүн бусад хүнүүд үдэшэнэ.

Самолёт ниидэлгын талмайда гараад, саашадаа агаарта дэгдэнэ.

(ТАСС).

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн

Ноябриин 5-да хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлээ. Тэндэ манай хүршэ Читын областьһоо айлшаар ерэһэн КПСС-эй Агын окружной комитедэй секретарь нүхэр **Проданюк** үгэ хэлэжэ, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахыгаа хүгжөөлгэдэ областиин, тэрэ тоодо Агын Бурят-Монголой национальна округой ажалшадай туйлаһан амжалта тухай хөөрэбэ. Областиин колхозууд ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ таряа, ноохо, һү, мяха тушааха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргээ. Малажалайнгаа гол һалбари—хони үсхэбэрилгые Агын округой колхознигууд амжалтатайгаар **хүгжөөжэ** байна. Нүхэр Проданюк мүн хэрэглэгдээгүй ехэ арга боломжонууд тухай, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ бии байһан горьтой дутагдалнууд **тухай** хэлэбэ.

—Манай Агын **округой хүдөө** ажахын хүдэлмэрилэгшэд,—гэжэ нүхэр Проданюк үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ, —танай республикын томохон **аймагуудай нэгэн—Сэлэнгын** аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ урина. Эдэ үгэнүүдыень зүблөөндэ хабаадагшад **нэрьемэ альга** ташалгаар угтаба.

Энэ жэлдэ орооһо таряанай болон хүдөө ажахын бусад культурануудай баян ургаса хуряаһан Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир нүхэр **Бальчинов** үгэ абажа, Агын округой ажалшадай уряалые тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтаһан тухайгаа, тэрэшэлэн энэ уряалые аймагайнгаа ажалшадай хүндэтэйгөөр хүлеэн абаха байһан тухай мэдүүлбэ.

Мүн Итанцын МТС-эй главна зоотехник нүхэр **Рудакова,** Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гүүртые даагша нүхэр **Осеев** болон бусад хэдэн хүнүүд эндэ үгэ хэлээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалга баталан абаба.

Удаань хүдөө ажахын культурануудай ургаса ба малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар һайн амжалта туйлаһан аймагууд, МТС-үүд болон колхозуудта БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаба.

Социалистическэ мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаһан олон түрүүшүүл оёдолой машина, сарбуугай, столой ба ханада үлгэхэ часы, агнуурниин буу, самсын бүд гэхэ мэтын үнэтэ шангуудые Хүндэлэлэй грамотатайгаар абаба.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад Читын областиин делегациин гэшүүдтэй заседаниин забһарта хөөрэлдэжэ байна.

С. Доржиевай, А. Мантаевай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хамтаараа зүбшэжэ хүтэлбэрилхэ

(*Бичурын аймагай партийна конференциһээ*)

Тоосоото үе соо партиин айкомой хэһэн хүдэлмэри тушаа КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Хлебников элидхэл хээ. Аймагай колхознигууд болон механизаторнууд партийна организациин хүтэлбэреэр КПСС-эй ЦК-гэй январска болон июльскэ Пленумүүдэй тогтоолнуудые дүүргэхэ талаар үнгэрһэн жэлэй хугасаа соо зарим тэды амжалта туйлаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал аймагай колхозуудта 316 центнер ехэ нооһон хайшалагдаа. Олохон колхозуудта үнеэдһээ һү һаалга ехэ болоо. Тиигэжэ бүхы аймагнай гүрэндэ нооһо, һү тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Окино-Ключевскойн, Бичурын ба Бага-Куналейн МТС-үүдэй зарим түрүү колхозууд энэ жэлдэ тарянанай муу бэшэ ургаса хуряагаа. Жэшээлхэдэ, Окино-Ключевскойн МТС-эй харьяата Молотовой нэрэмжэтэ колхоз тарянанай талмайн ехэнхи хубиһаа гектар бүриин 13 центнер хүрэтэр ургаса абаһан байна.

Гэхэтэй хамта, конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд КПСС-эй айкомой ба аймгүйсэдкомой хүдэлмэридэ бии байгаа ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлэн хурсаар шүүмжэлбэ. Аймаг дотор бүхыдөө тарянанай ургаса ба малажалай ашаг шэмэ мүртэйгөөр ехэ болоогүй. Аймагай 3 МТС бултадаа тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые дүүргээгүй. Бичурын МТС илангаяа муугаар хүдэлмэрилөө. Энэ МТС-эй харьяата «Ленинский путь», «В защиту мира», Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ таря болон малажалай продуктнуудые тушааха түсэбөө холо дүүргэбэгүй. Юуб гэхэдэ, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, Бичурын МТС-эй дирекци ниитын ажахые хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлхын түлөө ёһотой оролдолго гаргаагүй байна. Бичурын МТС-эй директор, партиин айкомой бюрогой гэшүүн нүхэр Нетёсов хүдөө ажахые хуушанай, гээгдэнги ёһо гуримаар эрхилхэ заншалһаа мүнөө хүрэтэр хахасаадүй гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ. Малажал үсхэбэрилхэ асуудал эндэ илангаяа муугаар шиидхэгдэнэ. Малай үхэхэ, гарзалха ябадал усадхагдаагүй. Калининай нэрэмжэтэ колхоз жэл соо олон хони гарзалуулһан байна.

Тиин малай тоо толгой аймаг дотор олошороогүй, харин үсөөрһэн байна. Жэшээнь, тоосоото үе соо аймаг дотор эбэртэ бодо малай тоо толгой 22 процентээр, хониной—7 процентээр, гахайн—15 процентээр үсөөрһэн байна. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, малай үхэхэ, гарзалха, һубайрха ябадал усадхагдаагүй. Эхэ малай олоор һубайрһанһаа боложо, аяар 14089 толгой түл дутуу абтаа.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ боложо аймаг мал үсхэбэрилхэ түсэбөө нэгэшье түрэлэй малаар дүүргэбэгүй.

Тэрэшэлэн малай ашаг шэмэ мүн лэ бага хэбээрээ. Олохон колхозууд үнеэн бүриһөө оройдоо 329—408 литр һү һааһан байна. Мүнөө хүрэтэр һү тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргээдүй колхозууд бии. Аймаг дотор энэ жэлдэ хонин бүриһөө оройдоо 1,8 килограмм нооһон хайшалагдаа. Олон колхозууд гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө мүн лэ дүүргээгүй.

Малажал дээрэ түрүү арга методүүд тон мууса хэрэглэгдэнэ. Малай үүлтэр һайжаруулха, малые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри зүндэнь орхигдошонхой. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой хонидой олонхинь шэрүүн нооһотой байбашье, хонидой үүлтэрые һайжаруулха хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Бага-Куналейн МТС-эй ахалагша зоотехник нүхэр Башинов суглаан, зүблөөн дээрэ гоё гоёор хөөрэхэһөө бэшэ, мүртэйгөөр ажалладаггүй.

—КПСС-эй айком тарянажалаар ехэнхидээ һамаараад, малажалда анхаралаа тон багаар хандуулдаг. Айкомой зарим хүтэлбэрилэгшэд малажал дээрэхи байдал һайса мэдэдэггүй, малажалай түрүүшүүл тухай юрэ списогээр лэ мэдэдэг, малай фермэнүүд дээгүүр тон үсөөн ябадаг гэжэ делегадууд нүхэд Жарков, Афанасьев гэгшэд шүүмжэлбэ.

Малда тэжээлэй һайн база байгуулха асуудал мүнөө болотор шиидхэгдээгүй. Аймагай колхозууд бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 50 процент, шэмэтэ тэжээл —11,5 процент, концентрированнэ тэжээл —14 процент дүүргэһэн байна.

Малай типовой байрануудые бариха түсэбөө аймаг холо дүүргээдүй байха юм. Бичурын МТС-эй харьяата Калининай нэрэмжэтэ колхоз үнеэдэй типовой байра барижа эхилһээр 2 жэл болобошье, тэрэнь мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээдүй.

Конференциин делегадууд КПСС-эй айкомой хүтэлбэридэхи дутагдалнуудые элирүүлжэ, колхозууд болон МТС-үүдые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бии байгаа ехэхэн алдуу эндүүнүүдые заажа үгэбэ.

Айкомой зарим хүтэлбэрилэгшэд колхозуудта яһала ябадаг болобошье, парторганизацинуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй юм. Тэдэнэр коммунистнуудтай, жиирын колхознигууд ба механизаторнуудтай хөөрэлдэхэ сагаа олодоггүй байна.

—МТС-үүдэй зононуудтахи инструкторска группануудай хүдэлмэрилэгшэд колхозуудай бригада ба фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй мүн лэ холбоо барисаа багатайгаар хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэр колхозуудай контороһоо тоо мэдээнүүдые суглуулһаар үнэтэ сагаа барадаг—гэжэ конференциин делегадууд нүхэд Бадмаев, Нетёсов гэгшэд тэмдэглээ.

Гадна, КПСС-эй айком ажахын шухала асуудалнуудые унжагай нобшоор шиидхэнэ гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

—КПСС-эй айком, тэрэнэй секретарьнууд нүхэд Хлебников, Карелин гэгшэд колхозуудые хүтэлбэрилхэдөө бодото байдалыень һайса мэдэнгүйгөөр, халирхайгаар хүтэлбэрилнэ. Шухала асуудалнуудые айкомой хүтэлбэрилэгшэд хамтаараа зүбшэжэ шиидхэдэггүй. Харин бэе бэедээ ехэрхэлсэдэг, зарим нэгээ тоохогүй ябадал гаргадаг, тиимэһээ алдуутай, буруу шиидхэбэри абаха ушарнууд байдаг,—гэжэ делегадууд Цыбиков, Сахьянов гэгшэд шүүмжэлээ.

Партийна конференци дээрэ хэлэгдэһэнэй ёһоор аймаг дотор идеологическа хүдэлмэри тон муугаар табигданхай. Энэ шухала асуудалые элидхэлшэ тэмдэглэһэн мүртөө, хэдэн тоо баримтануудые нэрлээд лэ хизаарлаба.

Гэхэтэй хамта, Бичурын аймагта агитационно-ниитын хүдэлмэри угаа муугаар ябуулагдана. Олохон колхозуудай агитколлективүүд хүдэлмэрилдэггүй гэжэ конференциин делегадууд нүхэд Итыгилов, Павлов гэгшэд хэлэбэ.

Колхозуудай парторганизациин үүргые дээшэлүүлхэ тухай конференци дээрэ шанга эрилтэ табигдаа. Аймагай олохон парторганизацинуудта, жэшээлбэл, Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизацида (секретариинь нүхэр Д. Степанов) болон бусадта эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар табигданхай.

Конференциин делегадууд нүхэд Федотов, Протасова, Доржиев гэгшэд коммунистнуудай партийна һуралсалда бии байһан дутагдалнууд тухай тогтожо хэлэбэд. КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһагай зүгһөө политһургуулинуудта, кружогуудта туһаламжа багаар үзүүлэгдэнэ. Пропагандистнууд ба консультантнууд мүртэйгөөр хүдэлмэрилжэ эхилээдүй байха юм. Иимэ дутагдалнуудһаа боложо һая болотор олохон парторганизацинуудта партийна һуралсалай заняти эхилээгүй байгаа.

Конференци дээрэ хамтадаа 25 делегат үгэ хэлэжэ, КПСС-эй айкомой хүдэлмэриин ехэ дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлээ.

Һүүлээрнь эмхидхэлэй Пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр А. А. Хлебников, хоёрдохи секретаряар нүхэр Т. Г. Карелин, секретарьнуудаар нүхэд Е. М. Федотов, А. П. Аханянов, Р. Д. Митропольский гэгшэд һунгагдаба.

ОКТЯБРИИН ҺАЙНДЭРТЭ АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

☆

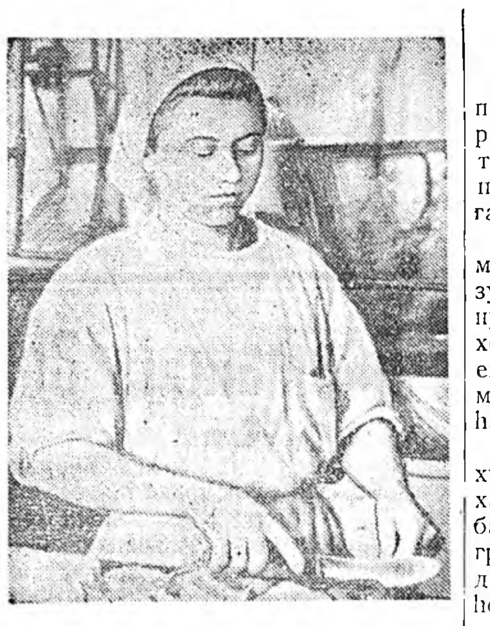

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай мал үүсэлдэг заводой коллектив Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38-дахи ойн хүндэлэлдэ ажалай бэлэг барин жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 2-то дүүргэбэ.

Заводой эдеэ хоол буйлуулдаг цехын хүдэлмэришэн Раиса Герасимовна Худякова мүрысөөндэ түрүүлэн, үдэрэйнгөө даалгабарие 180 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Худякова хүдэлмэрилжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Ангуушадай бэлэг

Баргажанай аймагай гүрэнэй ондатрова ажахын Уланай участогай ангуушад олзо ехэтэйгээр агнууриһаа бусажа ерэбэ. Тус участогай 16 ангуушад хахад һарын туршада 5600 ондатра бариһан байна. Тиин намарубэлэйнгөө сезоной даалгабари 60 процент дүүргээ.

Агнууриин энэ хаһа соо зарим түрүү ангуушан сезонойнгоо даалгабари хоёр дахин үлүүлэн дүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Цивилев 998 ондатрын арһа «Заготживсырьёгой» контородо тушаажа, даалгабаряа 206 процент дүүргэбэ. Мүн ангуушан нүхэр Молчанов—520, залуу ангуушан И. Цивилев—709 ондатра баряа.

В. Тараскин.

Түсэбһөө гадуур 4900 кубометр модо бэлэдхэбэ

Хандагайн леспромхозой модошод октябриин һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа ороһон юм. Тэдэнэр октябрь һара соо модо шэрэхэ түсэбөө 121,3 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 4900 кубометр барилгын модо бэлэдхэбэ. Леспромхозой модошодой дунда Наранай пунктын хүдэлмэришэд түрүүлжэ ябана. Эндэ үнгэрэгшэ һара соо 4600 кубометр модон түсэбһөө гадуур бэлэдхэгдэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ электрохюрөөшэн Максимов, тракторист Андарёнов, электромеханик Гончаров болон бусад үдэрэйнгөө даалгабаринуудые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Ц. Дандаров.

Үнэн сэхэ ажалай үрэ дүн

Нилээд ута состав шэрэһэн нэгэ паровоз ябадалаа аалидуулһаар хүрэжэ ерэбэ. Тэрэнэй үшөө хүсэд байтаагүйдэнь, баһал хүндэ ашаатай поездые зүдхэһэн паровоз хажуугаарнь гаража, холын аянда зорино.

Хэдэн зэргэлээгээр табигдаһан түмэр замуудаар манёврово паровозууд ашаатайшье, хооһоншье вагонуудые шэрээд, мүн урдаашье түлхеэд, иишэ тиишээ һүндэлнэ. Иимэ ехэ хүдэлмэри эндэ нэгэншье минутада замхадаггүй гэжэ хэлээ һаа, оройдоо алдуу болохогүй.

Түмэр замай станциин энэ орёо хүдэлмэриин үедэ стрелочник тон харюусалгатай газарта ажалладаг байна. Поезднуудые угтан абалга ба графигай ёһоор үдэшэлгэ, мүн поездые бүридхэлгэ тэрэнэй хүдэлмэриһөө бүхыдөө дулдыдадаг.

—Манай хүдэлмэридэ шанга эрилтэ табигдадаг гээшэ,—гэжэ Улан-Удэ станциин 11-дэхи постын стрелочник Нина Кудряшева хөөрэнэ.—Тэрэнь тон зүб, станцида ерэһэн поездые ондоо зам руу оруулаа һаа, ямар ехэ гай түбэг болохоб! Намтай нүгөөдэ халаанда хүдэлмэрилдэг стрелочник Анастасия Гуцалые һайн мэдэхэб, найдамтайшье хүн. Теэд, Уставай эрилтын ёһоор ажалайнгаа талаар нүхэдтөө заахашье найданагүйб. Халаан бүхэндэ хүдэлмэрэе тушаан абалсахадаа хамаг стрелкэнүүдээ хюуулан дахин шалгадагбди. Тэрээнһээ байха суургалаатай стрелкэнүүдэй түлхюурнүүдыень карманда хэжэ байгаад, поездын ерэхэ, онохоһоо урид тэдэ стрелкэнүүдые дахин гахадаа һанаагаа амардагби. зүрхэнһөө оролдожо хүдэлмэ гүйдөө арадай ажахын аша поезднуудые графигай ёһоор яб жа шадагдахагүй ха юм.

Станциин 11-дэхи постдо Кудряшевадал адли үнэн с ажалладаг хүнүүд олон. Стрел гүүд Иван Юхно, Надежда тенко болон бусад ажалай но Нина Кудряшевагай хүдэлм дүй дүршэлөөр ажалладаг хой. Эдэ нүхэд Агуухэ Октяб 38 жэлэй ойн хүндэлэлдэ лай вахтада жагсаад, поезд бүр дэг манёврово паровозуудые т гаряагүй хүдэлмэреэр хангана лагша стрелочник нүхэр Кудря халаан соогоо стрелочнигүүдэй дэлмэрые һайнаар хүтэлбэр станциин диспетчерэй захир заабаринуудые саг соонь, зү бэелүүлнэ. Тиимэһээнь 11-дэхи дээрэ ашаа тээлгэ, мүн буул ншье график соогоо хэгдэнэ, ваго дай мини байха ябадал гүйсэд хагданхай.

— Түрэл партиимнай ЦК Пленумүүд социалистическэ мышленность ба хүдөө хые эрид хүгжөөхэ талаар сове хүнүүдэй урда ехэ зорилгону табяа. Тэдэ зорилгонуудыень лүүлэлсэн, түмэр замай хүдэлмэ түрүү дүй дүршэл ба шэнэ техно хэрэглэхын түлөө тэмсэнэбди,— нүхэр Кудряшева хөөрэнэ.

Б. Буда

„Эрхим участок“ гэһэн нэрэзэргэ олгогдо

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой металлургическа цехынхид партиин XX съездын, Агуухэ Октябриин 38 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Зэд шудхадаг цехын коллектив сентябрь һарада заводойнгоо металлургнуудай дунда түрүү һуури эзэлээд, октябрь һарада 11 һарынгаа даалгабари дүүргэхэ уялга абаһан юм. Зэд шудхагшад хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна. Эдэнэр октябрь һарынгаа хоёр декадын даалгабарине болзорһоонь урид дүүргээ. Энэ цехтэхи токарна участогта «Эрхим участок» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоо.

Шэрэм шудхагшад зэд шудхагшадһаа гээгдэнэгүй. Эдэнэр 10 һарынгаа даалгабарине болзорһо урид дүүргээд, ноябрь һарын т бээр 200 гаран тонно шэрэм шуд Үйлэдбэриин түрүүшүүл—хэ нүхэд Лисовский, Бондаренко, ценюк болон бусад даалгаба үдэр бүри 200—250 процент дүү нэ.

Булад шудхагшадшье проду үйлэдбэрилхэ түсэбөө саг үргэ үлүүлэн дүүргэнэ. Булад шудхал цех октябриингаа хоёр декадын сэбые нилээд үлүүлэн дүүргээ.

Заводой металлургическа це дэй коллективүүд КПСС-эй ЦК- уряануудта харюу болгон, ажала гаа бүтээсые үшөө ехээр дээшэлү хын түлөө тэмсэжэ байна.

П. Чебуни

Жэлэйнгээ даалгабари үлүүлэн дүүргэбэ

Прибайкальска аймагай Турунтаевска тоһоной заводой коллектив партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсохо зуураа, Октябрьска революциин 38 жэлэй ойн һайндэр болотор жэлэйнгээ даалгабари дүүргэхэ, жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэригэй продукци үгэхэ гэһэн уялга абаһан юм.

Абаһан уялгануудаа хэрэг лээрэнь бэелүүлхын түлөө заводой коллектив бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ, жэлэйнгээ даал ри 127 процент дүүргэбэ. Тиин сэбһөө гадуур 110 мянган түхэри продукци гүрэндөө үгэһэн ба Заводой буйлуулһан тоһон парайнгаа талаар тон һайн, нэг хи ба «Экстра» сортдо ороно. заводой коллектив һүөөр элдэб г дукци хэхэ түсэбөө 624 проц дүүргэһэн байна.

Энэ түрүү завод аймагай Хүн лэлэй доскада бэшэгдэнхэй.

Г. Ильин

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанар

1917 оной октябрьда манай ороной хүдэлмэришэн анги ажалша тарящадтай хамтадаа Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро агуухэ революционно эрид хубилалта хэһэн байна. Тэрэнэйнь эсэстэ бүхы дэлхэйн түүхэдэхи шэнэ үеын—капитализмһаа социализмда шэлжэн орохо үеын эхин табигдаһан юм.

Агуухэ Октябьрска социалистическэ революци болоһонһоо хойшо ниитын хүгжэлтэдэ хоёр гол шэглэл бии болоо гэбэл: нэгэ талаһаа, дэлхэйн капиталистическэ системые улам бүри ехээр һулаpуулгын, тэрэнэй экономическа болон политическэ эзэрхэлгын хэмжээнэй бүри бага бололгын шэглэл; нүгөө талаһаа — социалистическэ системын хэлбэришэгүй үргэдэлгын болон бэхижэлгын шэглэл бии болоһон байна.

Гушан найман жэлэй саада тээ нэгэхэн манай орон капитализмын системэһээ хахасан һалажа, социализмын, демократиин болон эбтэ байдалай тугые дээрэ үргэһэн хүдэлмэришэн анги засагые гартаа абаа. Тэрэ гэһээр ушар байдал үндэһөөрөө хубилаа. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин нүлөөгөөр болоһон гүнзэгы ехэ түүхэтэ дабшалтын эсэстэ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдые бута сохиһоной эсэстэ империализмын гэнжэ хэдэн шэнэ газарнуудаар таһалагдаа; дэлхэйн капиталистическэ лагерьтай зэргэлэн дэлхэйн шэнэ лагерь—социализмын болон демократиин лагерь бии болоо.

Гушаад жэлэй саада тээ Октябрьска революциин мандуулһан туг доро дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной гурбанайнь нэгэ хубинь жагсаа. Гансал бусад оронуудтахи сүлөөлэлтын тэмсэлдэ нүлөөлхэһөө гадна, харин уласхоорондын хэмжээн дээрэ хүгжэлтынгөө гол хуули ёһонуудай дабтагдаха талаар Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин уласхоорондын ямар удхашанартай байха тухай В. И. Ленинэй заабариин зүб байһые түүхын дүй дүршэл хүсэд батадхаа.

Октябрьска байлдаануудай гал дүлэн соогуур түрэһэн Советскэ гүрэн, пролетаринарай диктатурын гүрэн хадаа шэнэ, коммунистическэ общество байгуулгын хүсэн түгэлдэр зэбсэг болоо, эрхэ сүлөөгэй болон арадуудай зол жаргалай түлөө тэмсэлдэ түрүү хүн түрэлтэнэй эбдэршэгүй бата түшэг тулгуури болоо.

1.

Агуухэ Октябрьска революциин бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанарынь жэл ерэхэ тудам бүри гүнзэгыгөөр харагдана, дэлхэйн түүхын хүгжэлтэдэ тэрэнэй нүлөөнь ургана.

Капиталистнууд болон помещигүүдэй эзэрхэлгые унагаажа, манай ороной ажалшад шэнэ, дээдэ зэргын ниитын байгуулалтые — капитализмын хархис муухай зүйлнүүдһээ сүлөөрһэн ба үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ургалтада хизааргүй ехэ арга боломжо нээһэн советскэ социалистическэ байгуулалта тогтоогоо. Дарлалтын гэнжые хэтэ мүнхэдөө хаяһан ажалша хүн эхэ оронойнгоо, өөрынгөө хуби заяанай эзэн, шэнэ общество зохёон байгуулагша болоо.

Урдань капитализмын дарлажа байһан, арадай тон ехэ зохёон байгуулха хүсые Октябрьска революци хүгжөөн дэлгэрүүлээ, арад ниитын барагдашагүй эршэ хүсые үүсхэн эршэдхээ, түүхэ дотор эгээн бэрхэшээлтэ олонниитын экономическа хубилалта хэхэ ябадалда арад ниитые элсүүлэн зоригжуулаа. Сэсэн мэргэн вождь Ленинэйнгээ ударидалга доро Коммунистическэ парти СССР дотор социализм байгуулгын научна зүб программые советскэ арадай урда зохёон табяа. Тус программын шухалын-шухала хубинуудынь ороной индустриализаци, хүдөө ажахые коллективизацилга, культурна революциие бэелүүлгэ мүн болоно.

Советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, В. И. Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ И. В. Сталин түрүүтэй Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро тус түсэбые хэрэг дээрэ бэелүүлжэ, социалистическэ общество гол түлэб байгуулаа. Тиигэжэ СССР түүхэтэ хүгжэлтын шэнэ үедэ — социалистическэ общество байгуулжа дүүргэлгын ба социализмһаа коммунизмда шэлжэн оролгын үедэ ороо.

Манай орон экономическа гээгдэнги байһанаа хүсэн түгэлдэр индустриально-колхозно гүрэн болоо, гээгдэнги байдалһаа түрүү зэргэдэ гаралгын гайхамшагта алхамые үзэгдөө дуулдаагүй богони болзор соо бэелүүлээ. Социализмын материальна база мүн бологшо, арадай бүхы ажахын үндэһэ һууринь мүн бологшо хүндэ индустриие үлэмжэ ехээр хүгжөөлгын ленинскэ хараа бодолые эрид шууд бэелүүлхэ зуураа, Коммунистическэ парти түрүү зэргын социалистическэ промышленность байгуулһан ба таряашадай хэдэн миллион үмсын ажахынуудые колхозуудай замда оруулжа шадаһан байна. 1954 ондо СССР-эй томо промышленностиин продукциин хэмжээн 1913 онойхитой сасуулхада (сасуулагдамал сэнгээр) 35 дахин, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ 60 дахин шахуу, электроэнерги—75 үлүүтэй дахин, машина бүтээлгын продукци—160 гара дахин ехэ болоо.

СССР-эй промышленностиин түргэн темпээр хүгжэһэн ябадал хадаа капитализмын экономикодо орходоо социалистическэ экономикын һураггүй булюу һайн байһанай эли тодо гэршэнь болоно. Хэрбээ Советскэ Союз дотор промышленна продукциин хэмжээн 1954 ондо 1929 оной хэмжээе 18 дахин үлүүлһэн байгаа һаань, энэ үе соо США-да промышленна продукци минил 2,1 дахин, Англида 72 процент, Францида 14 процент, Италида—77 процентээр үлүүлһэн байна.

СССР дотор ниитын үйлэдбэриин зорилгонь хадаа арадай улам ургажа байгаа материальна болон культурна эрилтэнүүдые һайнаар хангаха ябадал болоно. Арад зоной жаргалта байдал тухай, тэрэнэй урган һалбарха тухай оролдолго хадаа парти болон правительствын бүхы ажалябуулгын үндэһэ һууринь болоно. Социалистическэ промышленностине, советскэ экономикын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөлгын үндэһэ һуури мүн бологшо хүндэ индустриие түрүүшын ээлжээндэ хүгжөөжэ, парти болон правительство хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөлгэдэ, арадай хэрэглэлэй эд бараануудые үйлэдбэрилгые ехэдхэлгэдэ зорюулагдаһан үргэн ехэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлнэ.

Коммунистическэ байгуулалтын шухалын шухала ушар байдал хадаа хэлбэрилтэгүй техническэ хүгжэлтэ болоно. Социализм хадаа техническэ хүгжэлтын хизаарлашагүй үргэн арга боломжонуудые бии болгоо. Илаһан социализмын орон атомна хүсые амгалан байдалай хэрэгтэ ашаглалгын жэшээ харуулна, атомна хүсөөр хүдэлмэрилдэг электростанци дэлхэй дээрэ эгээн түрүүн советскэ гүрэндэ байгуулагдаа. Үндэр дээдэ техникын үндэһэ һуури дээрэ арадай ажахые хүгжөөхын түлөө, арадай ажахые бүри һайн машинанууд болон механизмуудаар хангахын түлөө саг үргэлжын оролдолго манай орон дотор гаргагдана.

СССР дотор коммунистическэ байгуулалтын амжалтанууд уласхоорондын айхабтар ехэ удхашанартай. Тэдэ амжалтанууд хадаа капитализм гээшэ мүнхэ бэшэ, хосорон һалажа байна, хүн түрэлтэн социализмын үндэһэ һуури дээрэл үйлэдбэриин хүсэнүүдые, наука болон культурые арад зоной жаргалта байдалда зорюулан хүгжөөжэ, урагшаа амжалтатайгаар дабшажа шадаха гэжэ харуулаа. Эдэ амжалтанууд хилын саанахи нүхэдыемнай баясуулна ба зоригжуулна.

Коммунистическэ общество байгуулгада СССР-эй туйлаһан гайхамшагта амжалтануудынь «хүн түрэлтэнэй болбосоролые хүгжөөлгэдэ ба бүхы дэлхэй дээрэ эбтэ байдал хамгаалгада сэгнэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэээ. Бүхы дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэн советскэ арадай түүхэтэ илалтаар баясан зоригжохо зуураа, урагшаа дабшаха замые Агуухэ Советскэ Союзай гэрэлтүүлэн байһыень харана» гэжэ Октябрьска революциин 37 жэлэй ойтой дашарамдуулан советскэ арадта эльгээһэн амаршалга соогоо Мао Цзэ-дун Чжоу Энь-лай хоёр бэшэһэн байна.

2.

Октябрьска Социалистическэ революци хадаа гансал манай ороной түүхэтэ хуби заяанда бэшэ, харин бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяанда, бүхы дэлхэй дээрэ сүлөөлэлтын, революционно тэмсэл хүгжөөлгэдэ угаа ехэ удхашанартай. Россида пролетарска революциин илаһан ябадал дэлхэйн капитализмда тон хүндэ сохилто болоо, тэрэнэй үндэһые һуларуулаа, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй тэмсэлэй хүгжэлтэдэ эрьелтын пункт болоо. Хүдэлмэришэн анги, бүхы дэлхэйн ажалшад өөһэдынгөө һайн һайхан эрмэлзэл болон этигэл найдабариин бэелүүлэгдэһэниие илаһан социалистическэ революциин орон дотор харана.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци, СССР дотор социализмын илалта уласхоорондын пролетаринарые, бүхы ажалшадые мүлжэлтэгүй, национальна дарлалтагүй общество байгуулхын түлөө тэмсэлэй тодорхой дүй дүршэлөөр зоригжуулаа.

Октябрьска революци пролетаринарай дэлхэйн революционно тэмсэлэй шэнэ зүйлнүүдые болон үргэн далайсые харуулаа. Энэ революционно тэмсэл ургаа, бэхижээ, өөрынгөө дундаһаа суута хүнүүдые д жүүлэн гаргаа, орон бүхэнэй тү тэ болон национальна онсо ил нуудтай таарадуулан ленинизм стратегическэ ба тактическа при нүүдые творческо ёһоор хэрэглэм баян дүй дүршэлтэй болоо. Оло оронууд дотор коммунистическэ п тиинууд хэдэ хэдэн миллион ажал дые дахуулжа ябаһан олонни партинууд мүн болоо. Мүнөө хүд мэришэн анги хадаа национал бэеэ даанхай байдалай түлөө, де кратиин болон эб найрамдалай лөө тэмсэлдэ бүхы бодото патри дуудые нягтаар жагсаалгын шийд хы хүсэн мүн болоо.

Ахадүү коммунистическэ бо хүдэлмэришэнэй партинууд ниит хүгжэлтын урагшаа дабшалт бүри ехээр нүлөөлнэ, общес вын прогрессивнэ хүсэнүүдтэ ү эдэбхитэйгээр, зоригтойгоор х гыень заана. Марксизм-ленин мын агуухэ суртал уласхооронд хүдэлмэришэнэй тэмсэл дотор ул шэнэ шэнэ илалтануудые туйла Коммунизмын хүсэнүүд хаа хаа гүй ургана—мүнөө үеын хүгжэлт гол хуули ёһон иимэ байна.

Агуухэ Октябрьска социалист ческэ революци ажалшадай сүл лэлгын тэмсэл дотор пролетари рай түрүү үүргэ тухай Ленинэй һ гаалай хэды ехэ хүсэтэй байһан бодото байдал дээрэ баталан хар лаа. Пролетаринарай түрүү үүрг социалистическэ революциин ж жалтые, манай орон дотор социал мын илалтые хангаа. Пролетари рай түрүү үүргые эрид шууд б лүүлхэ ябадал хадаа бүхы орону дай ажалшадай сүлөөлэлтын тэм лэй илалтын шухалын шухала ю хэсэл мүн болоно. Энэ хадаа араа демократиин оронуудай дүй дүрш лөөр бүри ехээр батадхагдаба. Х дэлмэришэн анги ба тэрэнэй парт нууд тус оронууд дотор ударидах эмхидхэхы хүсэниинь болонхой. Ти мэһээ тус оронууд социалистичес хүгжэлтын замда амжалтатайга ороо.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэ дээрэ

МАЛҺАА АШАГ ШЭМЭ ЕХЭЭР АБАХЫН ТҮЛӨӨ

Туйлаһанаараа һанаагаа амархагүйбди

артиин ЦК-гэй январска Пленум малһаа ашаг шэмэ абалгые 5—6 жэл соо хоёр—хоёрһоо дахин ехэ болгохо гэһэн хүндэ- ба харюусалгатай зорилго хүдөө ын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ һан байна. Манай колхозой гэ- тус Пленумэй тогтоолые зүб- хэлсээд, малһаа ашаг шэмэ лгые дээшэлүүлхэ хэмжээ- лгануудые хараалжа, тэрэнээ жэл соо бэшэ, харин ойрын 2— соо дүүргэхэ гэжэ шиидээ һэн. раалһан хэмжээ-ябуулгануудаа үлхын тула малайнгаа харуу- эдэлүүлгэ һайжаруулжа, ажа- шэнээр, зүбөөр эмхидхэһэн бай- и. Зоотехник Анна Савельевна ееваагай туһаламжа, заабаряар үнеэдые илгажа, тусгаар харуу- эмхидхээ һэмди. Тиихэдэ тугал- аа эхэһээнь һалгаажа тэ- рэбди. Энэ арга үлүү байһанаа харуулаа. Ту- үдые эхэһээнь һалгаажа түл- хэдэ һаалишадай ажал хүдэл- хүнгэн болоно, һүнэй тоһолиг -2 процентээр дээшэлнэ. Энээн- урда тээ эхэнхи һүеэ тугалнууд- хүүлжэрхидэг байгаабди. Тии- үнеэднай үнгэрэгшэ үбэлдөө үшынхеэ концентрированнэ тэ- эдээ. Зундаа үнеэднай түхэ- сүүдхэ соо бэлшээридэ ябажа, рэй гурба дахин һаалгаа. Тиигэ- энэ жэлдэ муу бэшэ үрэ дүн туй- лаһан байха юм. Ажахын үн- эгшэ жэлдэ түсэбэй ёһоор үнеэн һөө 900 литр һү һааха байһан 1293 литр һаажа, аймаг дото- түрүү һуури эзэлээбди. Колхо- най түрүү һаалишад Евдокия инкова, Намжилма Цыденова, ия Кабакова, Людмила Житихи- Гыма Жамьянова болон бусад —1653 литр һү үнеэн бүриһөө аа. Бидэнэр өөһэдөө үнеэн бү- һөө 1535—1606 литр һү абаабди.

жахын үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз- 1954 онойхиһоо хоёр дахин ехэ һаажа, гүрэндэ һү тушааха тү- бүри июнь һарада дүүргэһэн, гаран мянган литр һү гүрэндөө лдаһан байна.

алай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тэмсэлдэ малшадые ур- уулга ехэ удхашанартай аг. Парти, правительствын арин ёһоор колхозоймнай пра- квартал бүхэнэй дүүрэмсээр саар ажалта үдэртэмнай мүнгэ адаг, түсэбөө дүүргэхэдэмнай лтэ түлбэридэ һү үгэдэг болон . Мүнөө бидэнэр тус тустаа 400— литр һү нэмэлтэ түлбэридэ абди.

Мүнөө мал харууһалгын эгээн ха- салгатай үе—үбэлжэлгэ эхилбэ. лхознай үбэлжэлгэдэ муу бэшээр дхээ. Энэ жэлдэ 10 мянган нер үбһэ, зелёнко бэлэд- , тарянайнгаа полиин солоомо, инэ суглуулжа һүрилөөбди. Ерэ- үбэлжэлгын үедэ үнеэдэй эдихэ центнер ороохо таряан, 50 центнер хартаабха хадагалагданхай. Мүн кукурузын эшэ набшаһаар 600 центнер силос дарагдаа. Манай колхоз энэ жэлдэ 58 гектар кукуруза тарихыень таряад, тэрэнэйнгээ хойноһоо харууһа хэнгүй, тон бирагүй ургаса хуряагаа. Энэ үнэтэ культурые ехээр тарижа, һайнаар ургуулжа, малдаа шэмэтэ һайхан силос бүри ехээр бэлэдхэдэг болохые бидэ малшад хүсэнэбди. Малай үбэлэй байрануудые заһажа, дулаалжа, бэлэн болгообди.

Гэбэшье, туйлаһан зарим амжалтымнай хажуугаар хүдэлмэридэмнай үшөөл ехэхэн дутагдалнууд бии. Нэн түрүүн малай тэжээл хүсэд бэлэдхэгдэнэгүй. Тиихэдэ тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлхэдээ тусгаар тугалшанай үгы дээрэһээ тэдэниие бидэ өөһэдөө харанабди. Энэ тон буруу. Яахадааб гэхэдэ, манай фермэдэ хүдэлмэрилдэг 12 һаалишадай олонхинь залуушуул, зариманиинь түрүүшынхеэ һаалишанаар хүдэлмэрилнэ. Тиимэһээ тэдэнэр илангаяа нарай мал харууһалгын дүй дүршэл багатай дээрэһээ түлнүүдые гарзалуулна. Жэшээлхэдэ, залуу һаалишад Е. Куковицкая, О. Бружинская гэгшэд 8—8 тугал абаһан аад, 5—5 тугалаа гарзалуулаа.

Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа тэнжээдэгшье һаа, түлигдээгүй байрада үбэлжүүлдэг болоодүйбди. Манай фермын дэргэдэ тугалай тусгаар һайн байра хэдэн жэлэй урда баригдаһан аад, мүнөө болотор зосоохи түхеэрэлгэнь хэгдээгүй, хушалтагүй байна. Мүн тэжээл буйлуулжа малдаа эдюулхэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Илангаяа, солоомо хэршээд, халуун уһаар гү, али ууралаар дэбтээжэ эдеэшүүлээл малдаа эдюулдэг һаа, тэжээл амтатайшье, шэмэтэйшье бололог. Теэд манай фермэдэ шэб шэнэ кормозапарник бии аад, тодхогдоогүй байна.

Энэ жэлдэ фермымнай дэргэдэ (хажуугаарнь олон отарашье бии) культбазын байшан баригдаха ёһотой аад, баригдаагүй. Мүнөө фермэмнай тусгаар улаан буланшьегүй юм. Эдэ бүхы дутагдалнууд тухай, мүн һанамжаяа «Малшадай үдэр» дээрэ бидэнэр хэлэһэн байнабди. Тиимэһээ колхозоймнай правлени, түрүүлэгшэ нүхэр А. И. Лосев, партийна организаци, секретарь нүхэр Д. Дугданов маанадай обёорһон эдэ дутагдалнуудые усадхахын, һанамжануудыемнай бэелүүлхын түлөө оролдохо бэзэ гэжэ найданабди.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, үнеэдээ тобир тарганаар харууһалжа, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2 мянган литр һү һаахын түлөө улам эршэмтэйгээр ажаллахабди.

Людмила ТРОФИМОВА,
Намжилма ЦЫДЕНОВА,
Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад.

Олзо ехэтэй һалбари

Манай колхозой гэшүүд ниитынгээ ажахые һэргээн хүгжөөхэ тушаа холын хараата хэмжээ-ябуулгануудые зохёоходоо гахай үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөжэ, гүрэндөө тарган мяха ехээр тушаадаг болохо гэжэ хараалһан байгаа.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тула ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн һайжаруулаа һэмди. Эгээн түрүүн гахайнуудай харууһа болон эдеэлүүлгые һайжаруулһан байгаабди. Гахайнуудые байлгаха типовой һайн байра бии. Тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри гүйсэд механизацилагданхай.

Фермэдэмнай гахайнуудые шахажа таргалуулха 2 бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Эдэ бүлэгүүдэй нэгые би даадагби, нүгөөдыень Агафья Изосимовна Олейникова даадаг юм.

Манай фермын гахайнууд жэлдээ хоёр дахин түрүүлэгдэнэ. Түрүүшынхеэ январь һарын эсэсээр, февраль һарада, хоёрдохёо—июль, август һарада түрэдэг. Хоёр һара болоһон поршоонхонуудые эхэһээнь һалгаанабди. Үбэлдөө гахайнуудые илангаяа һайнаар тэжээхэ хэрэгтэй. Гахайда эдюулэгдэхэ тэжээлэй рацион табидагбди. Жэшээнь, үбэлэй һарануудта нэгэ гахайда үбһэнэй 1,5 килограмм хог, 2 килограмм зелёнко, 2 килограмм хартаабха, 1 килограмм турнепс, таряанай 2 килограмм һүүл, 5 грамм дабһа, 10 грамм яһанай талхан үгтэнэ. Энэ тэжээлээ үдэрэй гурба дахин хубаажа үгэдэгбди. Тиихэдэ зунай рацион баһа ондоо юм. Мүнөө намарай үедэ гахайнуудтаа тэжээлэй корнеплодуудые ехээр үгэдэгбди.

Һайнаар эдеэлүүлжэ таргалуулһан гахайнууд эдиһэнээ харюулхаһаа гадна, горьтойхон олзо үгэдэг. Бидэнэр энэ жэлдэ 8 һаратай болоһон 73 гахай тус бүриинь 138 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндөө тушаагаабди. Колхознай гахайн 200 гаран центнер тарган мяха гүрэндэ тушаанхай. Гадна, 100—110 килограмм шэгнүүртэй 30 гаран гахай худалдаабди.

Колхознай түсэбэй ёһоор гахай үсхэбэрилгэһөө 230 мянган түхэриг абаха гэжэ хараалһан аад, энэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, 247 мянган түхэриг олзо доход абаба.

Хэрбээ колхознай ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 450 толгой гахайтай болохо түсэбтэй байһан һаа, энэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Эхэ гахай бүриһөө олон поршоонхо абадаг болоһоной ашаар ниимэ амжалта туйлагдаа. Эхэ гахайнуудые адуулдаг гахайшан Надежда Белозерова илангаяа һайн амжалта туйлаа. Надежда Платоновна даажа абаһан 12 эхэ гахайһаа 18—18 поршоонхо абаһан юм.

Гахайнууднай тэнхээ тамираар яһала һайн. Үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэнхэйбди. Тиимэһээ үбэлжэлтын үедэ гахайнуудаа тураан, хороонгүй ондо оруулха байһамнай лабтай.

Ф. Федотова, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой гахайшан.

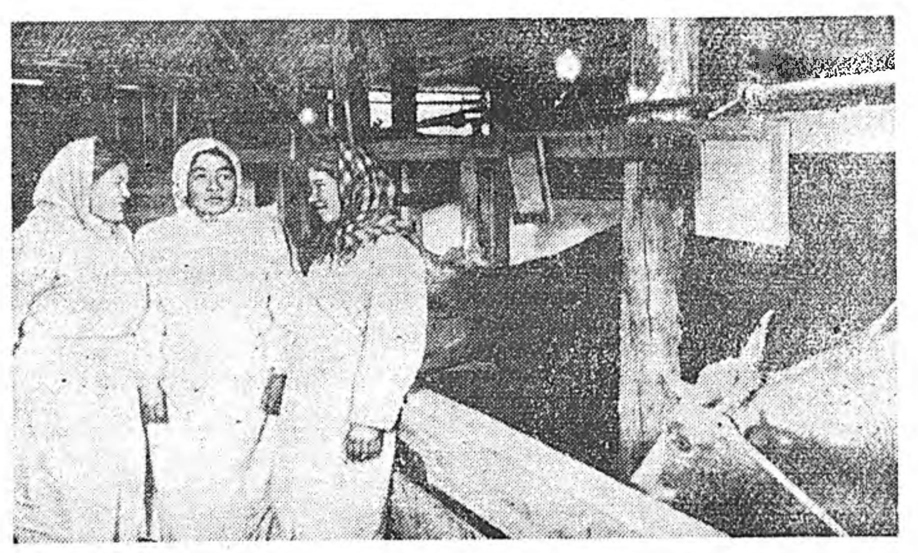

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хабаадаһан һаалишад: В. Д. Максимова (зооветинститудай һуралсалай ажахы), Ц. Х. Токтоева (малажалай туршалгын станци), М. Н. Дмитриева (Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэд выставкын үнеэдэй байра соо хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Гээгдэлээ усадхажа байнабди

Шэрүүн ба шэрүүбтэр нооһотой хонидой отарые 1954 оной майн 24-дэ тушаажа абаа һэм. Тушаажа абаһан хонидни туранхай, муунууд байгаа. Тиимэһээ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 17 хурьга абаһан, хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 1,7 килограмм нооһо хайшалһан байгааб.

Колхозуудта хони олоор үсхэбэрилхэ, олзо ехэтэй болгохо гэһэн зорилгын табигдаад байхада, манай отарада ушарһан ниимэ тулюур байдалые саашадаа тэсэхын аргагүй байба. Тиимэ һэн тула данъ, бэлшээриингээ газарые участок участогаар таһалан гуримшуулжа, зундаа ногоон тэжээл элбэгтэй болохо гэһэн дурадхал колхозойнгоо правленидэ оруулһан байнаб. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд минии һанамжые дэмжээ бэлэй. Ингэжэ һайхан уһатай Абрамовское нуурай хажууда зунай байра түхеэрээд буурсагтай ба набшатай ногоотой участогуудые бэлшээри болгохоор шэлэн олоо һэм. Тиигээд даажа абаһан бэлшээреэ хэдэн участогууд болгон хубаажа, хонидоо адуулдаг болоһон байнаб. Хододоо һэргэнги толбн ногоо эдихэдээ хонидни эли мэдэгдэхээр таргалһан байна. Мүн горохтой холиһон овёс 9 гектарта таригдаһан юм. Тиин зун тэнгһээ хойшо, бэлшээриин ногооной муудажа байһан үедэ хонидоо ногоо тариһан поли дээрэ, бага багаар дадхаан адуулжа, тэрээнэйнгээ ургасые 25 үдэрэй туршада эдюулһэн байнаб. Нуур шадархи газарай хужартай байгаашье һаань дабһа кормушкануудые соогуур адхаад туршаа һэм. Тиигэн гэхэдэмни хонид дабһа ехэ дуратайгаар долёобо.

Харууһанай, илангаяа бэлшээриингээ һайжархадань, хонидни хүсэд һайнаар таргалжа эхилээ һэн. Хүдөө, сэнгэлиг газарта гаргагдаһанһаа хойно хонидни үбшэлхэеэшье, гарзалхаяашье болёо.

Мүн хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулхын, нооһоной шанар дээшэлүүлхын түлөө оролдоноб. Эхэ хонидойнгоо хахадыень гэхэ гү, али 280 хони шэлэжэ, август һарада искусственна аргаар ороондо оруулаа һэм. Энэ туршалга һайн үрэ дүн үгөө. 100 эхэ хониһоо 98 хурьга абаһан байнаб. Үбэл эртэ, гол түлэб январь соо гараһан хурьгад конарно-базова аргаар гэхэ гү, али дулаалагдаһан аад, түлигдэлэгүй байра соо түлжүүлэгдээ. Тиигээд эртын хурьгад ниилээд шэрхи, түбһэн үбшэндэ нэрбэгдэнгүй томожохоһоо гадна, май соо гараһан хурьгадта орходоо тэдэнэй шэгнүүрынь 12—14 килограммаар ехэ байдаг. Тиихэдэ хонидойнгоо хахадые май соо хурьгалуулһамни 100 эхэ хониһоо 95 хурьган абтаад, зариманиинь шэнэжэ муудаһан ба арбаад хурьган гарзада ороһон байна.

Гадна, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэдэ нооһоной шанар һайжарна. Хонидһоо нооһо хайшалалга эрид ехэ боложо, дунда зэргээр толгой бүриин 2,9 килограмм нооһо хайшалһан байнаб. «Советскэ меринос» үүлтэрэй хусануудые шэрүүбтэр нооһотой хонидто табихада, тэдэнэй хоорондоһоо гараһан түл нарибтар нооһотой болоно.

Мүнөө жэл даажа байһан 560 эхэ хонидоо бултыень август һарада искусственна аргаар ороондо оруулааб. Тиимэһээ хонидни январь соо олоороо хурьгалха байна.

Хонидой ба хурьгадай байра һайнаар бэлэдхэгдээ, дулаалагдаа.

100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаха, хонин бүхэнһөө 3,4 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялга аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй наяхан болоһон зүблөөн дээрэ абаад, минии жэшээгээр хүдэлмэрилхыень тэрээндэ хабаадагшадые уриһан байнаб. Урда жэлэйнгээ дүй дүршэлөөр хүдэлмэрилхэдөө уялгаяа сохом дүүргэхэ байхаб.

П. Соколов, Сэлэнгын аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Оролдосотой ажалайнь аша үрэ

Тарбагатайн аймагай Саянтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин малшад һү ехээр һаахын, мал бэлшээжэ таргалуулхын түлөө тэмсэлдээ урда урдынхиһаа үлэмжэ һайн амжалта туйлаһан байна. Тэдэнэр 1954 оной- хидо орходоо ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һү хоёр дахин ехээр һаагаа, мяха абалгые 35 процентээр дээшэлүүлээ. Ажахын жэл соо түсэбһөө гадуур 57.440 литр һүн һаагдаба.

Мал адуулагшад А. Ф. Степанов ба В. М. Борисов зундаа бэлшээри һэлгүүлэн һаамхай үнеэдые адуулжа, һүтэй байлгадаг һэн.

Һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө фермые даагша С. И. Яковлев, мал адуулагшад А. Ф. Степанов, В. М. Борисов, һаалишад А. Н. Емельянова, В. А. Яковлева, М. В. Казазаева болон бусад, хамтадаа 11 хүн, тус бүридөө 7-һоо 17 центнер хүрэтэр гэхэ гү, али бүхыдөө 80 центнер 37 килограмм һү нэмэлтэ түлбэри абаба.

Адуулжа таргалуулхын тула 57 толгой эбэртэ бодо мал хабар тушаажа абаһан мал адуулагшад С. И. Казазаева ба В. С. Яковлев тунга ногоон дээрэ малаа шадамараар адууһанай ашаар тэдэнэйнгээ амидын шэгнүүрые сүүдхэ бүхэндэ дунда зэргээр 800 граммаар нэмээбэ. Эдэ мал адуулагшад ажалай нэмэлтэ түлбэридэ тус бүридөө 223 килограмм мяха абаха болоо.

Ф. Абрамов.

Октябрьска революци хүдэлмэри- ангиин бэ ажалша таряашадай ай илагдашагүй хүсые харуу- , нэгэдэмэл фронтоор тэмсэхэдээ, тын интересүүдые хамгаалхадаа, лмэришэн ангиин авангард— мунистнуудай партиин хойноһоо хадаа город болон деревниин алша олониитэ юу хэжэ шадаха һаб гэжэ эли тодорхойгоор ха- лаа. Манай орон дотор коммуни- уудай партиин эмхидхэһэн хүдэл- ришэн анги болон таряашадай хадаа буржуазна правительст- унагааха, хуушан, капиталисти- хэ үйлэдбэриин харилсаануудые даха ба шэнэ, социалистическэ лэдбэриин харилсаануудые хүг- лгын замыень нээхэ шадалтай тын ехэ хүсэн болоһон байна. ССР дотор хүдэлмэришэн анги бо- таряашадай союзые байгуулгын бэхижүүлгын дүй дүршэлынь хоорондын сэгнэшэгүй ехэ удха- нартай.

Мүнөө үедэ капиталистическэ оро- д дотор таряашадай асуудал ха- эб найрамдалай түлөө, нацио- льна бэеэ даанхай байдалай тү- , демократическа эрхэ сүлөөгэй лөө тэмсэлдэ нэгэдэмэл нацио- льна фронт байгуулха тухай асуу- лай хубиинь мүн боложо, онсо шу- ла удхашанартай болоо. Фран- , Италиин болон капиталистиче- бусад оронуудай коммунисти- скэ партинууд хүдэлмэришэд бо- таряашадай дайшалхы союз йгуулхые оролдоно, ажалша та- шадай интересүүдые хамгаална, иальна болон экономическа эрхэ- үдэйнь түлөө, эб найрамдалай бо- национальна бэеэ даанхай бай- лай түлөө тэмсэлдэ тэдэнэрые атсаана.

Колониальна болон бэеэ даанхай- шэ оронуудта таряашад пролета- иатай холбоотойгоор тэмсэл хэ- . Хүдэлмэришэн анги болон тэрэ- й коммунистическэ авангард энэ мсэлдэ түрүү үүргэ дүүргэнэ. Феодальна үлэгдэлнүүдһээ ба империалистическэ богоолшолгоһоо ганса хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро сүлөөлэгдэжэ шадаха байһанаа тус оронуудай олониитэ таряашад мэдэнэ.

Хүдэлмэришэн анги болон ажалша таряашадай союз хадаа мүлжэлгэтэ байгуулалтые үгы хэжэ, али бүхы мүлжэлгэгүй ба хүниие хүнэй дарлаха аргагүй ниитын байгуулалтые тогтоожо шадаха хүсэн мүн гэжэ бүхы оронууд дотор ажалшад бүри һайнаар ойлгон мэдэжэ байна.

3.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалтань империализмын үндэһые һуларуулжа, колониин болон бэеэ даанхай бэшэ оронуудай национально-сүлөөлэлтын тэмсэлые хүгжөөн дэлгэрүүлгэдэ айхабтар ехэ үүсхэл гаргаа. Тус революци сүлөөлэлтын түлөө тэмсэлэй тодорхой арга замыень дарлагдаһан арадуудта заагаа.

Колониальна болон бэеэ даанхай бэшэ оронуудай арадуудай национально-сүлөөлэлтын тэмсэлынь империализмын колониальна системын бутаран унажа байһан мүнөө үеынхидэ адли тиимэ ехэ үргэн далайсатай, тиимэ ехэ хүсэтэй ба эмхитэй хэзээшье байгаагүй юм. Дарлагдаһан оронуудай арадууд Октябрьска революциин жэшээе дагажа, империалистическэ дарлалтада эсэргүүсэн, шэнэ, сүлөөтэ ажабайдалай түлөө эршэмтэй шангаар тэмсэнэ.

Октябрьска революциин һүүлээр эгээн гайхамшагта событи мүн бологшо хитад арадай илалтань дэлхэйн бүхы империалистическэ системэдэ эрид шанга шэнэ сохилто болоо. Зургаан зуун миллион хитад арад Хитадай Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро империалистнуудай дарлалтые һалгаан хаяа, социалистическэ шэнэдхэн байгуулалтын үргэн ехэ зам дээрэ гараа, тэрэнь Азидахи байдалые үндэһөөрнь хубилтаһан байна.

Азиин хүн зоной тоо 1 миллиард 400 миллион болоно. Мүнөө эдэ арад зоной хахад шахуунь империалистическэ богоолшолгоһоо һалажа, социалистическэ лагерьта оролсоо. Фашистска Германиие болон империалистическэ Японие бута сохиһоной эсэстэ Хитадта, Корейдэ, Вьетнамда империализмын фронт таһа сохигдожо, колонинууд болон хахад колонинуудай орондо арадай республиканууд бии болоо. Инди, Индонези, Бирма колониальна журамһаа сүлөөржэ, бэеэ даанхай хүгжэлтын зам дээрэ гараа. Африкада, Дүтын болон Дунда Востогто национально-сүлөөлэлтын тэмсэл үргэдэнэ. Энэ бүгэдэ хадаа дэлхэйн империализмын позициие тон ехээр һуларуулна.

Зүүн зүгэй арадууд дэлхэйн политикада эдэбхитэй хүсэн болонхой. 1955 оной апрель соо Бандунгда болоһон Азиин болон Африкын 29 оронуудай конференци энэ түүхэтэ баримтые эли тодоор гэршэлээ. Тус конференци колониальна дарлалтада эрид эсэргүүсэн, Азиин болон Африкын бэеэ даанхай бэшэ арадуудые сүлөөлхын түлөө, элдэб политическэ системэтэй гүрэнүүдэй эбтэ ёһоор харилсан байхын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ зааһан байна.

Октябрьска революци метрополинуудта капитализмые һуларуулжа, колонинуудта тэрэнэй позициие муудхуулаа. Империализм өөрынгөө колониальна тылнүүдые, өөрынгөө колониальна резервнүүдые алдана. Октябрьска революциин һүлөөгөөр колонинууд болон бэеэ даанхай бэшэ оронуудые империализмын резервһээ һалгаажа, пролетарска революциин резерв болгохын түлөө эхилһэн тэмсэл улам ехээр үргэдэжэ байна.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революци арадуудай хоорондохи эб найрамдалай туг доро болоһон байна. Тус революци олон миллион хүнүүдые империалистическэ дайнһаа гаргаа. Илалтата социалистическэ революци хадаа булимталалгын дай хэхые, бусад арадуудые богоолшолхо ба дарлахые һэдэдэг ангинуудые унагаагаа. Октябрьска революциин илаһанай хойто үдэрынь Совединүүдэй II Бүхэроссийска съезд Советскэ засагай түрүүшын декредые—эб найрамдал тухай декредые баталан абажа, тэрээн соонь бодото демократическа үндэһэ һуури дээрэ бүгэдэниитын эбтэ байдал тогтоолгын программа заагдаа. Агуу ехэ Ленинэй бэшэһэн энэ түүхэтэ документ соо залуу Советскэ гүрэн өөрынгөө хэлбэрилшэгүй шиидэбэриие соносхоо гэбэл: «эб найрамдалай хэрэгые, тэрээнтэй хамта али бүхы богоолшолгоһоо болон али бүхы дарлалтаһаа ажалшадые болон мүлжэгдэгшэ арад олониитые сүлөөлэлгын хэрэгые эсэстэнь хүрэтэр амжалтатайгаар ябуулха». Эб найрамдал тухай түүхэтэ ленинскэ декредһээ хойшо мүнөө үе хүрэтэр Советскэ гүрэнэй эли тодо, принципиальна гадаадын политикын хараа шугам үргэлжэлүүлэгдэнэ, тэрэнэй үндэһэ һууринь эб найрамдалай болон арадуудай хоорондохи эбтэ байдалай түлөө тэмсэл болоно.

Эб найрамдалай түлөө эрид һүүд тэмсэл хадаа СССР-эй һула байһан дээрэһээ болоно бэшэ, саг зуурын интересүүд болон уласхоорондын хүсэнүүдэй саг зуурын хэмжээнүүдһээ болоно бэшэ. Энэ тэмсэл хадаа булимталалгын политикада, бусад арадууд тушаа «хүсэ баримталгын» политикада эсэргүүсэдэг Советскэ Союздал таарана.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэл хадаа Советскэ Союзай гадаадын политикын генеральна хараа шугамынь мүн болоно. Эб найрамдалда дуратай СССР-эй гадаадын политикань ниитын болон гүрэнэйнгөө байгуулалтаһаа хамаагүйгөөр гүрэнүүдэй үни удаан саг соо харилсан ажаһууха ба амгалан байдалай экономическа мүрысөө хэхэ арга боломжо тухай ленинскэ принципһээ үндэһэтэй. Советскэ правительствын гадаадын политикань уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ ябадалда зорюулагданхай. Советскэ правительство бусад оронуудтай, ехэшье багашье оронуудтай өөрынгөө харилсаануудые тэгшэ эрхын, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадалай, суверенитедэй болон национальна бэеэ даанхай байдалай гуримаар ябуулна.

Һүүлэй үедэ Советскэ Союз уласхоорондын асуудалнуудаар хэдэн шухала юумэнүүдые шиидхэһэн байна. Советскэ Союзай гадаадын политикын талаар хэпэн үүсхэлэй үрэ дүнгүүдынь һайн мэдээжэ. Австрийска асуудалые амжалтатайгаар шиидхэлгэ, советско-югославска харилсаануудта болоһон эрьелтэ, дүрбэн гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн, Советскэ Союз болон Германска Федеральна республика хоёрой хоорондо дипломатическа харилсаануудые байгуулга, СССР болон Германска Демократическа Республика хоёрой хоорондохи харилсаанууд тухай договор баталалга, советско-финляндска хэлсээнүүдые амжалтатайгаар шиидхэлгэ болон бусад юумэнүүд уласхоорондын бүхы ушар байдалда һайнаар нүлөөлөө, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада туһалаа, гүрэнүүдэй хоорондохи холбоо харилсаануудые үргэдхөө. Эбтэ байдалай болон арадуудай хани барисаанай түлөө тэмсэдэг Советскэ Союзай уласхоорондын нэрэ хүндэнь үшөө ехэ болоо.

Советскэ гүрэнэй эб найрамдалда дуратай гадаадын политикань бүхы арадуудай ажабайдалай интересүүдтэ таарана ба эб найрамдал хамгаалхын түлөө, шэнэ дайнда эсэргүү мүнөө үеын тэмсэлые зоригжуулна. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл хадаа эгээн үргэн ехэ ба олониитын хабаадалгатай ниитэ демократическа тэмсэл мүн. Энэ хадаа уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын түлөө тэмсэжэ байһан, шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын түлөө, эбтэ байдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан элдэб ангинуудай түлөөлэгшэнэрые эб найрамдалай тэмсэлэй туг доро нэгэдүүлэн жагсаана. Энэ тэмсэлые капиталистическэ оронуудай гүрэнэй болон олониитын ажал-ябуулагшад тоонгүй байжа шадахаяа болинхой. Дайн ба эб найрамдал тухай асуудал хадаа үргэн олон арад зоной ухаан бодолдо мүнөө үеын гол шухала асуудал болон ороңхой.

Советскэ Союз болон Хитадай Арадай Республика түрүүтэй эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй хүсэн түгэлдэр ба нягта жагсаалта лагерь түүхэдэ түрүүшынхеэ байгуулагдаа.

4.

Октябрьска революци пролетарска интернационализмын туг доро илаһан байна. Мүнөө пролетарска интернационализмын сургал уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, колониальна болон бэеэ даанхай бэшэ оронуудай мүлжэгдэгшэ арадуудай национально-сүлөөлэлтын тэмсэлдэ улам ехэ хүсэтэйгөөр нүлөөлнэ.

Социалистическэ лагериин оронуудай хоорондохи харилсаанууд пролетарска интернационализмын бата бэхи үндэһэн дээрэ байгуулагдана.

Арадай демократиин оронууд социализм байгуулха хэрэгтэ СССР-эй политическэ болон экономическа угаа баян дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэнэ. Советскэ хүнүүд өөһэдөө арадай демократиин оронуудай ажалшадай туйлалтануудые шэнжэлэн үзэнэ ба халан абана.

Марксизм-ленинизм коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудые капитализмһаа социализмда шэлжэн оролгын замууд тухай һургаалаар зэбсэгжүүлээ.

Коммунистическэ партиие тойрон нягтаар жагсаһан советскэ арад социализм байгуулгые дүүргэхэ ба коммунизмда шэлжэн ороходо замаар бата этигэл найдабаритайгаар ябана. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро Октябрьска революциин эсэстэ болото эрхэ сүлөө болон социализм тээшэ ошоһон замые бусад арадуудта манай эхэ ороной нээһэн ябадалаар советскэ арад омогорхоно. Советскэ арад манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулаад, бүхы хүн түрэлтэнэй коммунизмда ороходо замые эхилхэ гэжэ эрид шиидэнхэй байна.

И. Петров.

ДҮРБЭН ГҮРЭНЭЙ ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ ЖЕНЕВСКЭ ЗҮБЛӨӨН

Европейскэ аюулгүй байдал ба Германи тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ

Франциин, Англиин, Советскэ Союзай болон США-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд үсэгэлдэр табадахи заседани дээрээ европейскэ аюулгүй байдал ба Германи гэһэн зүбшэхэ зүйлэйнгөө нэгэдэхи пунктые хаража үргэлжэлүүлбэ.

Түрүүшын заседаниин үзэмжэдэ В. М. Молотовой табиһан Европодохи аюулгүй байдал тухай договорой проект болбол аюулгүй байдал хангаха асуудалаар баруун гүрэнүүдэй дурадхалнууд соохи асуудалнуудта бултандань шахуу хабаадана гэжэ түрүүлэн үгэ хэлэһэн **Г. Макмиллан** мэдүүлбэ.

Зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан хоёр түсэбэй хоорондо горьтой ехэ илгаа бии гэжэ Г. Макмиллан зааба. Г. Макмилланай һанаһан ёһоор, эдэ ямар илгаанууд бэ гэбэл, баруун гүрэнүүдэй дурадхалнууд Германиие нэгэдхэхэ шухала хэрэгые гол шухала эшэ үндэһэн болгоно, харин советскэ дурадхалнууд «энэ зорилгые буруушааһан хэбэртэй ба Германиин хубаагданхай байха ябадалда үндэһэлнэ».

Европодо аюулгүй байдал сахиха тухай советскэ проектын 8-дахи статья дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Тус договор хадаа саг зуурын шэнжэтэй ба мүнөө бии байгаа договорнууд болон хэлсээнүүдые һэлгэхэ европейскэ аюулгүй байдал тухай ондоо, бүри үргэн договороор һэлгэгдэтэр хүсэнтөө үлэхэ байна». Тус статья тухай хэлэхэ зуураа, англиийска делегаци 8-дахи статьяе буруушаанагүй гэжэ Макмиллан мэдүүлбэ. Гэбэшье, НАТО-е ба баруунеевропейскэ союзые гар хүрэнгүйгөөр үлөөжэ, Европодо аюулгүй байдал эмхидхэгдэхэ ёһотой гээд англиийска делегаци һанана гэжэ Макмиллан дахин тэмдэглэбэ.

Һүүлээрнь **Д. Даллес** ба **А. Пинэ** гэгшэд европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудалаар В. М. Молотовой хэһэн мэдүүлгэ тушаа, Европодохи аюулгүй байдал тухай договорой проект тушаа өөһэдынгөө ажаглалтануудые хэбэ. Тиимэ проектые В. М. Молотов оруулһан байгаа.

Зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктын түрүүшын хахад тушаа, тайлбарилан хэлэбэл, аюулгүй байдал тушаа асуудалаар болоһон үгэ буляалдаан манай хараа бодолые нилээд дүтэ болгоо гэжэ һананаб гээд **Д. Даллес** хэлэбэ.

Даллесай хэлээшээр, хараа бодолой дүтэ болоһониинь хаана харагданаб гэбэл, аюулгүй байдалай асуудалнуудаар баруун гүрэнүүдэй оруулһан дурадхалнуудай нэгэдэхи статьянь аюулгүй байдал тухай договорой советскэ проектын нэгэдэхи статьятай дүтэрхы ба агрессортэ туһалхаһаа арсаха ёһо гурим тэдэ дурадхалнууд дотор хоюуландань бии байна. Энээнһээ гадна, мүн зоно бии болгохо тухай бодомжо, энэ зоно доторхи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэмжээе тодорхойлхо ба бэе бэеэ шалган хиналсажа байха тухай бодомжо, консультаци хэхэ тухай, бэе бэеэ хамтаараа хамгаалха эрхые мэдэрхэ тухай, нэгэ талын эрилтээр өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые нүгөөдэ талын гаргажа абаашаха тухай, агрессидэ эсэргүүсэлтэ хэхэ гурим тухай бодомжо тэдэ дурадхалнууд дотор хоюуландань бии байна гэжэ Д. Даллес хэлэбэ.

Гэбэшье, зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктын хоёрдохи хахад тушаа, нэрлэн хэлэбэл, Германиие нэгэдүүлгэ тушаа хэлэхэ болоо һаа, бидэнэр ямаршье амжалта үшөө туйлаагүй байнабди гэжэ Даллес мэдүүлбэ. Зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктын хоёрдохи хуби тушаа өөрынгөө дурадхалнуудые Советскэ Союзай табихынь Даллес Макмилландал адляар дурадхаба.

Энэ хүсэлыень **А. Пинэ** дэмжэбэ. Баруун гүрэнүүдэй ба Советскэ Союзай хараа бодолой хоорондо гол шухала ямар илгаа бииб гэбэл, Советскэ Союз хадаа Германска Федеральна Республика Зүүн Германи хоёр аюулгүйн системэдэ хабаадалсаха ёһотой гэһэн тезисые баримтална, харин тиихэдэ баруун гүрэнүүд Германиин нэгэдүүлэгдэхэ ябадалые европейскэ аюулгүй байдалай үндэһэ болгохогүй гэһэн һанамжатай зүбшөөрхэгүй байнаб гэжэ А. Пинэ хэлэбэ.

Удаань **В. М. Молотов** үгэ абаба. Европейскэ аюулгүй байдалые хангаха асуудалаар һаналаа андалдаһан ябадал ехэ удхашанартай гэжэ Даллесай һанаһан һаналые Молотов [illegible] эхиндэ дэмжэн зүбшөөбэ. Түрүүшын үдэрнүүдтэ бидэнэй х[illegible]эн хүдэлмэриин дүнгүүдтэ һайн сэгнэлтэ үгэхэдөө би бүхы асуудалнуудаар үгэеэ ойлголсообди гэжэ һанаагүйб гээд г-н Даллес хэлээ һэн [illegible] булталаа мүн лэ [illegible] гэжэ В. М. Молотов [illegible] хэлэбэ.

Тус тус пунктнуудһаа гадна, гол шухала юумэн тухай хэлсэжэ үгэеэ ойлголсоо һаамнай һайн байгаа, юундэб гэбэл, энэ хадаа бүхы хэрэгые шиидхэхэ байна бшуу. Нэгэдхэгдэһэн Германиие ремилитаризацилха, сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оруулха мэтын зорилгонуудые хэнэйшье табихагүй тухайда үгэеэ ойлголсоо һаамнай һайн байгаа, юундэб гэбэл, тиимэ зорилгонууд хэрэгэй эгээл үндэһэ һуурида—Европа дотор аюулгүй байдал хангаха зорилгодо ехээр зүришэнэ.

Германи тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэдэ зүблөөн дээрэ германска арадай түлөөлэгшэдэй байлсаагүйнь тус асуудал шиидхэлгын бүхы үедэ муугаар нүлөөлхэ байна гэжэ советскэ делегациие толгойлогшо тэмдэглэбэ.

Европодохи хэрэг байдалые хаража үзэхэ зуураа, ямар юумэ үндэһэ болгохо хэрэгтэйб гэбэл, европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудал гол шухала асуудал мүн, харин германска асуудал Европодо аюулгүй байдал хангаха тухай асуудалһаа дулдыдадаг байна гэжэ саашань Молотов онсолон тэмдэглэбэ.

Нэгэл үеынхидэй ажаһууха сагай турша соо Европа дотор дайн сэрэг аяар хоёр дахин үүдхэһэн хүсэнүүдэй гарта Германиин хуби заяае дахин оруулжа болохогүй гэжэ Молотов хэлэбэ.

Европейскэ аюулгүй байдалые эрихэ гээшэ ерээдүйн Германи тухай асуудалые хаража үзэхэдэ эгээн шухала, шиидхэхы эрилтэ мүн гэжэ гитлеровскэ агрессиһээ угаа ехээр хохидоһон европейскэ гүрэнүүд тоолоно.

Советскэ Союз европейскэ аюулгүй байдал тухай асуудал табихадаа, энэ асуудалһаа зайсахые хүсэнэ бэшэ, харин Европын арадуудта үнэхөөрөө аюулгүй байдал хангаха арга замуудые бодото дээрэнь олохын тулада табина гэжэ Молотов мэдүүлбэ.

Бэе бэедээ эсэргүү сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй орондо Европа дотор аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ байгуулаа һаа, европейскэ бүхы арадуудта аюулгүй байдал хангагдаха, яаралтай зэбсэгжэлгэ болюулхада, гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэдэг болоходо туһалха байгаа.

Европейскэ аюулгүй байдал тухай договор баталха тушаа, буу зэбсэг хороолгын зоно Европодо байгуулха тухай октябриин 31-нэй зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан Советскэ Союзай нүгөөдэ дурадхалшье энэ зорилготой тааралдана гэжэ Молотов заагаа. Түрүүшээр Европын зарим хубитай договор баталаа һаа, саашадаа мүнөө бии байгаа сэрэгэй бүлэглэлнүүдые усадхан, аюулгүй байдалай ниитэевропейскэ системэ байгуулха үндэһэ һуури боложо шадаха байгаа.

Саашань Советскэ делегациие толгойлогшо гурбан гүрэнүүдэй проект тушаа шүүмжэлхы ажаглалта хэбэ. Тэрэ проектнь Советскэ правительствын дурадхалнуудта эсэргүүгээр оруулагдаһан байна.

Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха тухай СССР-эй оруулһан дурадхал, мүн тэрэшэлэн октябриин 31-нэй советскэ дурадхал Германиин «хубааралгые бэхижүүлхэ» байһан хэбэртэйгээр хэлэгдэһэн үгэнүүдые Молотов буруушаагаа.

Үнэн бодото баримтануудые эшэ үндэһэ болгохо гээ һаа, европейскэ аюулгүй байдал тухай Советскэ Правительствын лэ оруулһан дурадхал Германида тохёолдоһон бодото байдалые хараадаа абаха ябадалда үндэһэлнэ гэжэ Молотов хэлэбэ.

Ямар байдал тохёолдонхойб гэбэл, хэнэйшье мэдэхээр, бэеэ дааһан германска хоёр гүрэн — Германска Демократическа Республика ба Германска Федеральна Республика бии юм. Тиихэдэ эдэ гүрэнүүдэй ниитын системэ хоёр ондоо юм. Баруун Германи ремилитаризациин замаар ябана, энэ гүрэн парижска хэлсээнүүдэй ёһоор, баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оруулагданхай. Энэ ушарые мүн тэрэшэлэн хараадаа абаха хэрэгтэй. Иимэ ушар байдалда хэн зүб гээшэб—бодото баримтануудые хараадаа абажа, Германиин хоёр хубиин бэе бэедээ дүтэ болохо ябадалые бусад гүрэнүүдтэй хамтадаа европейскэ аюулгүй байдал хангаха ниитын хүдэлмэридэ тэдэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ябадалтай холбодог хүнүүд гү, али европейскэ аюулгүй байдал тухай ямар нэгэн хэлсээнүүдтэ мүнөөдэр үшөө бии болоогүй нэгэдэмэл Германиин хабаадалсаха тушаа хэлэдэг хүнүүд зүб гээшэ гү гэжэ асуугдаха байна. Энэ асуудалда харюусахань бэрхэтэй бэшэ юм, юундэб гэбэл, мүнөөнэй ушар байдалда европейскэ аюулгүй байдал хангаха тухай асуудалые мүнөө үшөө бии болоогүй нэгэдэмэл Германитай холбохо гээшэ Европодо аюулгүй байдалай системэ эмхидхэхэ тухай асуудалые бодото дээрээ арсаһан удхатай юм. Энээниие зүбшөөхэ аргагүй байна. Баруун гүрэнүүдэй проект европейскэ аюулгүй байдалай интерестэй тааралдадаг хэбэртэйгээр, Советскэ Союзай аюулгүй байдал хангаха ямар-нэгэн найдабари олгодог хэбэртэйгээр хэлсэгдэдэг үгэнүүдэй үндэһэ баримтагүй байһые Молотов харуулаа.

Европейскэ аюулгүй байдал тухай ямар-нэгэн договор баталхаяа хүсөө һаа, Германи тушаа манай эрилтэнүүдые абаха, нэгэдхэгдэһэн Германиие ремилитаризацилха ба СССР-тэ эсэргүү Хойто-атлантическа блогто (НАТО-да) тэрэ Германиие оруулха ябадалые зүбшөөхэ ёһотойт гээд бидэндэ дурадхана гэжэ хэлэхэдэ болохо байна гээд Молотов мэдүүлбэ. Теэд энэнь Советскэ Союзай аюулгүй байдал хангалгын найдабари гээд нэрлэгдэнэл!

Саашань Советскэ делегациие толгойлогшо Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөндэ Германска Демократическа Республикын правительствын хандаһан хандалга тушаа тогтожо хэлэбэ. Тиихэ зуураа, ГДР-эй правительство Европа дотор аюулгүй байдал хамтаараа сахиха системэ байгуулхые хүсэжэ байһанаа мэдүүлээ гэжэ тэмдэглэбэ.

Германска асуудалые шиидхэхын тулада Германиие эб найрамдалда дуратай, демократическа гүрэн болгожо национальна талаарнь нэгэдүүлхэ замые европейскэ аюулгүй байдалай хэмжээн дотор олохо хэрэгтэй гэжэ Молотов хэлээ. Тиихэ зуураа, германска хоёр гүрэнүүдтэ ниитын ондо ондоо гуримуудай бии байһые тэмдэглээ.

Бидэнэр Германиие нэгэдүүлхын түлөө ниитэгерманска һунгалтын һаадгүйгөөр хэгдэхын түлөө байнабди гэжэ Молотов хэлээ. Ниитэгерманска һунгалтануудайшье хэгдэхэ саг ерэхэ байха гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Зүгөөр, мүнөөнэй ушар байдалда һунгалта тухай асуудалые Германи дотор тохёолдоһон байдалһаа амяарынь хаража болохогүй. Германиие нэгэдүүлхэ зам тухай хэлэхэ зуураа, Молотов иигэжэ онсолон тэмдэглээ: европейскэ аюулгүй байдалай ашагтай системэ байгуулха, Европодохи түгшүүрилые саашаданъ һулаpуулха ба Германска Демократическа Республикые болон Германска Федеральна Республикые хоорондонь үнэхөөрөө дүтэ болгохо ба харилсаа холбоо хүгжөөхэ аргаар лэ мүнөөнэй ушар байдалда германска асуудалые шиидхэжэ, Германиие нэгэдүүлжэ болохо юм.

Германска Демократическа Республика өөрынгөө демократическа болон социальна хубилалтануудые алдахагүй, Германиие нэгэдүүлхэдэ ГДР-эйшье, ГФР-эйшье интересүүд зохихо зэргээр хараада абтаха ёһотой гэжэ ГДР-эй правительствын мэдүүлһэн мэдүүлгые хараадаа абаха шухала гэжэ советскэ делегациие толгойлогшо заагаа. Германска асуудалые гуримшуулхын тулада Германиин хоёр хубитай—ГДР-тэй ба ГФР-тэй дүрбэн гүрэнэй харилсаануудые һайжаруулха гээшэ мүн тэрэшэлэн шухала удхашанартай гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Молотов СССР-эй ба ГФР-эй хоорондо дипломатическа харилсаануудай тогтоогдоһон тухай һануулба. Германска Демократическа Республика тушаа баруун гурбан гүрэнүүдтэшье эдэ замууд хаалтатай бэшэ юм гэжэ Молотов тэмдэглээ.

Германиин хоёр хубиие дүтэ болгохо ба Германиие нэгэдүүлхэ гээшэ нэн түрүүндэ немецүүдэй өөһэдынь хэрэг мүн гэжэ Молотов мэдүүлээ. Гэхэтэй хамта, дүрбэн гүрэнүүд германска асуудал шиидхэхэ зохид арга боломжонуудые байгуулха тушаа тэдэнһээ дулдыдаха хэмжээнүүдые мүнөөшье абажа шадаха.

Тон бага сэрэг Германи дотор үлөөгөөд, хариин сэрэгүүдые өөһэдынгөө национальна хилэ тээшэ Германиин газарһаа 3 һарын болзор соо гаргахые Советскэ правительство тиимэ хэмжээ-ябуулганууд болгон дурадхана. Энээнтэй хамта, европейскэ аюулгүй байдалай аша туһада, Германиин хоёр хубиин бэе бэедээ дүтэ болоходо туһалха услови байгуулха зорилгоор тэдэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое үсөөн болгохо тухай ГДР-тэй ба ГФР-тэй хэлсэжэ мүнөөнһөө үгэеэ ойлголсоходо болохо байгаа.

Ниитэгерманска Соведые байгуулха тухай Германска Демократическа Республикын правительствын хандалга дотор хэлэгдэһэн дурадхалые дэмжээд, советскэ делегациие толгойлогшо Советскэ правительствын дурадхалые зүблөөнэй үзэмжэдэ табяа. (Энэ дурадхалай текстнь манай газетын тус номерто толилогдоо).

Германиие нэгэдүүлгын асуудалаар хэлсээ туйлагдаа һаа, аюулгүй байдал тухай асуудалаар хэлсээ туйлагдажа болохо гэжэ удаань үгэ абаһан **Д. Даллес** заагаа.

Ниитэгерманска Совет байгуулха тухай советскэ дурадхал тушаа хэлэхэ зуураа, энэ дурадхал «практическа бэшэ байхаһаа гадна, мүн үгтэһэн директивэнүүдһээ элитээр халуурна» гэжэ Даллес хэлэбэ.

Советскэ делегаци Германида һунгалтануудые һаадгүйгөөр үнгэргэхэ тухай асуудалаар өөрынгөө дурадхалнуудые оруулха гү, али үгышье һаа, баруун гүрэнүүдэй дурадхалтай зүбшөөрхэ бэзэ гэжэ найданаб гээд Даллес нэмэбэ.

А. Пинэ иигэжэ тэмдэглэбэ: Советскэ Союзай оруулһан дурадхалнууд тусгаар шэнжэтэй экономическа, социальна болон политическэ байгуулалтые германска арадта баадхаха зорилготой, харин баруун гүрэнүүд Германиин хубааралые усадхаха аргаар. Европа доторхи тогтуурингүй байдалда эсэс табихыел оролдожо байһан хэбэртэйгээр хэлэбэ.

Хожомынь **Г. Макмиллан** үгэ хэлэбэ. Нэгэдэмэл германска гүрэн болбол һунгалта һаадгүйгөөр хэгдэһэнэй эсэстэ байгуулагдаха ёһотой гэжэ тэрэ зааба. Теэд энэ хадаа советскэ делегациин дурадхаһандал адляар германска хоёр гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ туйлалгын үндэһөөр бэшэ, харин һунгалта һаадгүйгөөр үнгэргэжэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ Г. Макмиллан мэдүүлбэ.

Аюулгүй байдал тушаа асуудалаар советскэ делегациин оруулһан хоёрдохи дурадхал баруун гүрэнүүдэй хараа бодолые хараадаа абана гэжэ мэдүүлээд, Германиие нэгэдүүлхэ тухай, һунгалтануудые һаадгүйгөөр хэхэ тухай, бэеэ даанхай Германска правительствын байһан тухай асуудалааршье советскэ делегаци баруун гүрэнүүдэй хараа бодолтой дүтэ болохо замаар ябаха бэзэ гэжэ хүсэжэ байһанаа Макмиллан мэдүүлбэ.

Советскэ дурадхалые хаража үзэхөөр бэлэн байһанаа мэдүүлһэн США-гэй, Францин ба Великобританиин делегацинуудай мэдүүлгые советскэ делегаци анхаралдаа абана гэжэ **В. М. Молотов** хэлэбэ.

Советскэ Союз ниитэгерманска һунгалтануудай түлөө байна гэһэн хараа бодол миний хэһэн мэдүүлгэ дотор тон элеэр харуулагданхай гэжэ советскэ делегациие толгойлогшо һануулба.

Правительствонуудые толгойлогшонорой директивэнүүдтэй зохилдуулан германска асуудалые шиидхэхэ ба Германиие нэгэдүүлхэ хэрэг һаадгүй һунгалтануудай ашаар али бүхы условидо бэелүүлэгдэхэ бэшэ, харин германска арадай национальна интерестэй, европейскэ аюулгүй байдалай интерестэй зохилдуулагдан бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ энээнтэй дашарамдуулан В. М. Молотов һануулба.

Германска хоёр гүрэнүүдэй бэе бэедээ дүтэ болохо хэрэг дэмжэхэ ба энэ зорилгоор ниитэгерманска органиие байгуулгада туһалха тухай советскэ делегациин оруулһан тодорхой дурадхалнууд тушаа гурбан министрнүүдэй огто дурдаагүй байһандань гайхаһанаа Молотов мэдүүлбэ. Мүнөө бидэнэй зүбшэн хэлсэжэ байгаа асуудалаар хараа бодолнуудайнгаа дүтэ боложо байһые булта тэмдэглэнэбди гэжэ Молотов хэлээ. Германиие ёһо тэдыгээр бэшэ, харин бодото дээрэнь нэгэдүүлхэ хэрэгтэ түрүүшын алхам боложо үгэхэ, тиимэ асуудалааршье бидэнэр хараа бодолоо дүтэ болгожо юундэ шадахагүй гээшэбибди. Өөрынгөө дура зориг харуулха арга германска арадта олгохо хүсэлтэй байһанаа эндэ ходо дурдадагынь жэгтэй байна. Теэд энэ зүблөөн дээрээ германска арадай түлөөлэгшэдые шагнахаяа бидэ юундэ айнабибди...

СССР-эй ба баруун гүрэнүүдэй хараа бодол хэдэ хэдэн пунктнуудаар дүтэ болоо гэжэ Даллес, Пинэ ба Макмилланай хэлэһэн һанамжатай советскэ делегаци зүбшөөрнэ гэжэ Молотов мэдүүлээд, баруун гүрэнүүдэй делегацинууд советскэ дурадхалнуудтай бүри һайнаар танилсаад, эдэ дурадхалнуудыемнай хараадаа бүри ехээр абаха бэзэ, тиихэдэнь хараа бодолнууднай бүри дүтэ боложо практическа улам ехэ үрэ дүнгүүдые үгэхэ бэзэ гэжэ найдажа байһанаа түгэсхэлдөө Молотов мэдүүлбэ.

Ниитэгерманска Совет байгуулха тухай

(Советскэ правительствын оруулһан дурадхал)

Германска Демократическа Республикын болон Германска Федеральна Республикын бүхы талын хани харилсаае хүгжөөлгэдэ, германска асуудал шиидхэхэ услови байгуулха, германска арадай национальна интерестэй, европейскэ аюулгүй байдалай интерестэй зохилдуулан һунгалтануудые һаадгүйгөөр хэжэ Германиие нэгэдүүлхэ хэрэгтэ туһалха гэһэн эрмэлзэлые хүтэлбэри болгон, СССР-эй, США-гэй, Великобританиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд иигэжэ мэдүүлнэ:

Нэгэн бүхэли гүрэн дотор германска арадай ажаһууха аргагүй болоод байһан мүнөөнэй ушар байдалда ГДР-эй ба ГФР-эй хани харилсаае һайжаруулжа, Германиие национальна талаарнь нэгэдүүлхэ зорилго шиидхэлгые хүнгэдхэхэ гээшэ заатагүй шухала боложо байна. Германска арадай политическэ, экономическа болон культурна ажабайдалай талаар Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын гаргадаг оролдолгые зүбөөр зохилдуулан шэглүүлхын тулада, мүн тэрэшэлэн эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ бусад гүрэнүүдтэй хани харилсаа тогтоохо талаар ГДР ГФР хоёрой хоорондо хэлсээ туйлан ниитэгерманска орган байгуулаа һаа, энэ уг зорилготой тааралдаха байгаа.

Германска арадай түлөөлэлгын тиимэ органиинь удаадахи ёһо гуримуудай үндэһөөр байгуулагдаһан Ниитэгерманска Совет боложо шадаха байгаа гэбэл:

1. Ниитэгерманска Совет хадаа Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын шиидхэгдэхые хүсэдэг асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ консультативна орган боложо Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын парламентнуудай түлөөлэгшэдһөө байгуулагдана.

2. Германска хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи экономическа болон культурна холбоондо хабаатай асуудалаар, германска валютын ба Германи доторой мүнгэнэй тоосоонуудай, худалдаа наймаанай, почто ба телеграфын, зам харилсаанай ба бусад асуудалнуудаар ГДР-эй болон ГФР-эй правительствонуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн холимог комитедүүд Ниитэгерманска Соведэй дэргэдэ байгуулагдана.

3. Ниитэгерманска Совет хадаа Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын хилэнүүдые болон территориие хамгаалхада шухала тоотой, зэбсэгжэлгэтэй, сэрэгүүдтэй холбоотой асуудалнуудые зүбшэхэ байна.

4. Ниитэгерманска Совет хадаа европейскэ аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудта Германска Демократическа Республикын ба Германска Федеральна Республикын хабаадалсаха тушаа асуудал зүбшэхэ, эб найрамдалда дуратай демократическа гүрэн болгожо Германиие нэгэдүүлхэ арга боломжонуудые байгуулгатай холбоотой асуудалнуудые бэе бэетэйгээ зүбшэлсэн хаража үзэхэ байна.

Ниитэгерманска Соведые бии болгохо асуудалаар хэлсээ туйлахын тулада Германска Демократическа Республика ба Германска Федеральна Республика зохихо зэргын хүсэлэл оролдолго гаргаха бэзэ гэжэ СССР-эй, США-гэй, Великобританиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд найдана.

Женевскэ зүблөөндэ ГДР-һээ ошоһон ажаглагшадай делегациие толгойлогшо Георг Хандкетэй В. М. Молотов хододоо уулзажа байдаг

Женевскэ зүблөөнэй боложо байха үедэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөндэ ГДР-һээ ошоһон ажаглагшадай делегациие толгойлогшо ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь Георг Хандкетэй хододоо холбоо барисаатай байдаг. Мүн ГДР-эй ажаглагшадай делегациин составта орожо, зүблөөнэй эхилхын урда тээ Женевэдэ ерэһэн Г. Хандке, В. Гирнус, М. Шпангерберг, В. Мейснер, В. Берхольд болон В. Миттига гэгшэд советскэ делегацитай саг үргэлжын холбоо барисаа байгууланхай.

ГДР-эй ажаглагшадай делегацитай болодог уулзалгануудта советскэ делегациин зүгһөө А. А. Громыко, Советскэ Союзай маршал В. Д. Соколовский ба Г. М. Пушкин хабаадалсадаг. (ТАСС).

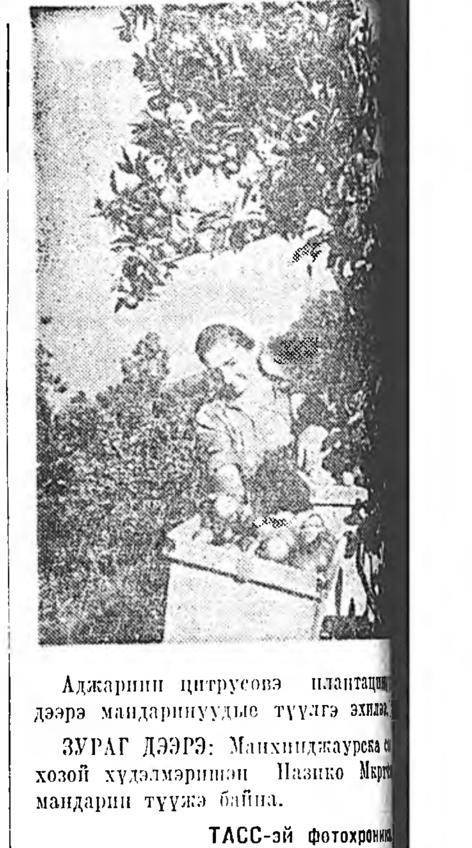

Аджариин цитрусовэ плантаци[illegible] дээрэ мандаринуудые түүлгэ эхилэ[illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Махинджаурска [illegible] хозой хүдэлмэрилэн Назико Мкрт[illegible] мандарин түүжэ байна.

ТАСС-эй фотохроник[illegible]

«Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институдай тэмдэглэлнүүдэй» 19-дэхи дэбтэр

Бурят-Монголой номой х[illegible] «Бурят-Монголой культурын [illegible]но-шэнжэлэлгын институдай [illegible]дэглэлнүүдэй» 19-дэхи дэбтэр [illegible]лэлһээ гаргаба.

Бурят-Монголой советскэ ура[illegible]раашадай Союзай түрүүлэгшэ [illegible]хэр Г. Е. Павловай «Бурят-Мон[illegible]лой арадай уранзурааша Ц. С. С[illegible]нилов» гэжэ статьягаар энэ ном[illegible] түрүүшын хүүдаһан эхилнэ. Бур[illegible] Монголой уран зурагай искусст[illegible] үндэһэ һуури табигша түрүү[illegible] уранзураашын ажабайдал ба аж[illegible] ябуулга тухай тус статья соо бэш[illegible]дэнэ.

«Бурят-Монголой литература [illegible]хай тэмдэглэлнүүд» гэһэн педагог[illegible]ческа наукануудай кандидат А. [illegible] Улановай статья журналда то[illegible]логдоо. Мүн филологическа нау[illegible]нуудай кандидат Л. Е. Элиас[illegible] гражданска дайнай үедэхи совет[illegible] арадай ажал тухай поэзиин юрэ[illegible] шэнжэлэл өөрынгөө статья соо [illegible]шэнэ. Тиихэ зуураа, тэрэ үедэ З[illegible] Сибирьтэ үргэнөөр тараһан шү[illegible]гүүдые ба дуунуудые статья соо [illegible]хэрэглэнэ.

«Бурят-Монголой һургуулиин [illegible]жэлэй ой» гэжэ статья педагогич[illegible]ка наукануудай кандидат В. [illegible] Андреев бэшэһэн байна. Бурят а[illegible]дай гэгээрэлэй түүхэ, Бурят-Мон[illegible]лой һургуулинуудай хүгжэлтын [illegible] тухай, советскэ засагай үедэ Бур[illegible] Монголдо арадай гэгээрэлэй хүгж[illegible]тэ тухай энэ статья соо автор бэш[illegible]нэ.

Түүхын наукануудай канди[illegible] И. А. Асалхановай «XIX зуун жэ[illegible] эсэс багта Байгал шадарай тоо[illegible]нуудай социально-экономичес[illegible] хүгжэлтэ тухай асуудалнууд» г[illegible] статья энэ сборнигто толилогдо[illegible] байна. СССР-эй Наукануудай а[illegible]демиин Бурят-Монголой компл[illegible]сно экспедициин эрдэмтэ секрета[illegible] экономическа наукануудай кан[illegible]дат нүхэр Л. Тарасов тус экспе[illegible]циин научно-шэнжэлэлгын хүдэлм[illegible]риин зарим дүнгүүд тухай бэшэ[illegible]

Комсомольско-залуушуулай гүүрт[illegible]

Хэжэнгын аймагай «Коммуниз[illegible] колхозой Сүнхэрэг нютагта байр[illegible]даг комсомольско-залуушуул[illegible] гүүртэ үнгэрһэн ажахын жэлдэ һ[illegible] амжалта туйлаба. Гүүртын һаа[illegible]шад нютагай үүлтэрэй үнеэн бү[illegible]һөө һү һаалгые нилээд дээшэлүү[illegible] Тиихэдэ түрүү һаалишан нүхэр [illegible] Дашицыренова даажа абаһан үн[illegible] бүриһөө 925 литр һү һаагаа.

Энэ гүүртын һаалишад оролдо[illegible]той ажалайнгаа түлөө ВЛКСМ[illegible] обкомой грамотануудаар шагнаг[illegible]һан ба аймагай Хүндэлэлэй доска[illegible] бэшэгдэһэн байха юм.

Малайнгаа ашаг шэмэ үтэл[illegible] доошолуулхагүйн түлөө залуу ма[illegible]шад үбэлжэлгэеэ һайн бэлэдхэлт[illegible]гээр угтаба.

А. Михайлов[illegible]

Хонишодой амжалта [illegible]

Түнхэнэй аймагай Молотовой [illegible]рэмжэтэ колхозой түрүү хонишо[illegible] ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ түл аба[illegible] түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн бай[illegible] Жэшээлхэдэ, хонишон Х-Н. Жам[illegible]лова 143 эхэ хонинһоо 152 хурь[illegible] С. Самбуева 130-һаа 148 хурьга а[illegible]жа, тобир тарганаар ондо оруул[illegible] байха юм.

С. Андыков[illegible]

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора—32-74. отв секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16

Н [illegible]

Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР.

Зак. № 6106